Glasilo Občine Šmarješke Toplice, leto IX., št. 1., marec 2015

Razgledi

Spoštovane občanke in občani Občine Šmarješke Toplice!

Toplo pomladno sonce je že privabilo prve znanilce pomladi; zvončke, trobentice in mačice. Dela na poljih, v vinogradih in sadovnjakih so se že začela. Tudi ptički veselo žvrgolijo in naznanjajo pomlad. S pomladno energijo delamo tudi na občini Šmarješke Toplice.

Zaključuje se investicija gradnje Kulturnega doma v Beli Cerkvi, ki jo izvajamo že od lanskega leta. S projektom Hiša žive dediščine smo bili uspešni na razpisu Ministrstva za kulturo in pridobili več kot 874 tisoč EUR nepovratnih sredstev. Dela bodo potekala vse do konca meseca marca, nato pa sledi še pridobitev vseh ustreznih dovoljenj. Slavnostno otvoritev te velike pridobitve načrtujemo v okviru našega letošnjega občinskega praznika.

Veliko se dogaja tudi na področju vzgoje in izobraževanja. Po obnovljeni šolski kuhinji, zgrajenem nogometnem igrišču z umetno travo in odkupljenih površinah za graditev vrtca in ureditev parkirišč, energetsko sanirani osnovni šoli, letos nadaljujemo z gradnjo našega vrtca Sonček. V jesenskih mesecih smo že začeli z gradbenimi deli za izgradnjo novih šestih enot vrtca, prometno ureditvijo šolskega okoliša, gradnjo nove kotlovnice na lesno biomaso in rekonstrukcijo prostorov obstoječega vrtca. Za ta projekt, vreden 2.832.021 EUR, smo uspeli pridobiti 1.959.436 EUR nepovratnih sredstev iz Evropskega sklada za regionalni razvoj.

V letošnjem letu izvajamo tudi investicijo izgradnje kanalizacije v Gorenji vasi, za katero smo tudi pridobili nepovratna sredstva v vrednosti 557.672 EUR iz Evropskega sklada za regionalni razvoj. Vrednost celotne investicije za kanalizacijski sistem v dolžini 2.703 metrov, na katerega bo priključenih 51 gospodinjstev Gorenje vasi, znaša 656.084 EUR.

Pospešeno pripravljamo tudi ostale projekte v zvezi z izgradnjo kanalizacijskega in vodovodnega omrežja občine in upamo na pridobitev nepovratnih finančnih sredstev za njihovo izvedbo iz nove finančne perspektive. Ponosni smo, da imamo izdelano dobro idejno študijo o izvedbi kanalizacije za vse aglomeracije, popis vseh greznic in rešitev izvedbe odvajanja odpadnih voda za vsak objekt v občini, kar nam je dobra odskočna deska za kvalitetno pripravo projektne dokumentacije.

Na prostorskem področju sta v pripravi dva OPPN-ja, in sicer za Turistično-storitveno-gospodarsko cono Dolenje Kronovo in Turistično središče Šmarješke Toplice. S tem bodo domačim podjetnikom omogočeni pogoji za boljše delovanje in številna nova delovna mesta. V poletnih mesecih oz. najkasneje jeseni pričakujemo javno razgrnitev obeh dokumentov.

Občinska uprava intenzivno dela tudi na ostalih področjih, predvsem na projektih s področja turizma in cestne infrastrukture. Tako so vse aktivnosti usmerjene v pripravo dokumentacije za razpise iz nove finančne perspektive in dobro izvedbo začetih investicij.

Veselimo se prihajajoče pomladi in si želimo veliko ustvarjalne energije na vseh področjih našega delovanja.

Z lepimi pomladnimi pozdravi,

Bernardka Krnc

Vaša županja Bernardka Krnc

Želimo vam mirne in blagoslovljene velikonočne praznike!

mag. Bernardka Krnc s sodelavci občinske uprave

Razgledi, glasilo Občine Šmarješke Toplice. Glasilo delno financira Občina Šmarješke Toplice. Brezplačno ga prejmejo vsa gospodinjstva v Občini Šmarješke Toplice. Razgledi so vpisani pod zaporedno št. 1510 na Ministrstvu za kulturo Republike Slovenije. **Naklada:** 1200 izvodov. **Odgovorna urednica:** Katja Kuhelj Gorjanec **Lektorica:** Kristina Ščuka. **Uredniški odbor:** Milan Pajk, Danijela Jakše, Milena Činkole, Aleksandra Barič Vovk, Jože Perše, Jože Novak, Mateja Bobič; razgledi@smarjeske-toplice.si. **Grafična realizacija:** Tomograf, Tomo Cesar, s. p. **Avtor fotografije na naslovnici:** Siniša Trputec. Odgovornost za prispevke prevzema avtor. Prispevki izražajo stališča avtorja in ne nujno celega uredništva. Pridržujemo si pravico do krajšanja in lektoriranja besedil. **Fotografija na naslovnici:** Tevje (Hacquetia epipactis) v soteski Radulje v Klevevžu

Občinski svetniki mandata 2014–2018, 2. del predstavitve

Trenutna zaposlitev in delovne izkušnje. Na kakšen način vam delovne izkušnje pomagajo pri delovanju v Občinskem svetu Občine Šmarješke Toplice?

Ladislav Prešeren: Zaposlen sem v firmi Plastoform Šmarjeta in opravljam dela kot samostojni tehnolog na področju razvoja in tehnologije. Kot dopolnilna dejavnost pa se ukvarjam s Storitvami z gradbeno mehanizacijo. Moje delovne izkušnje mi pomagajo pri pobudah in odločitvah določenih projektov pri delovanju v Občinskem svetu.

Branko Zoran: Zaposlen sem na bencinskem servisu Deu v Mokronogu. Pred tem sem vseskozi delal v trgovski družbi Dolenjka, in sicer v Škocjanu ter Novem mestu. Moje delovne izkušnje so povezane predvsem z delom z ljudmi. Tako spoznaš njihov način vsakdanjega življenja, izveš za njihove težave, potrebe, želje itd. Vse to se dogaja tudi v našem okolju, zato skušam te potrebe uveljaviti tudi v delu občinskega sveta.

Marko Škoda: Trenutno sem zaposlen v lokalnem podjetju AC Krašna. Sam sistem delovanja občine kar dobro poznam, zato sem mnenja, da mi lahko znanja in izkušnje pomagajo pri uspešnem delovanju v svetu. Seveda bo čas pokazal svoje.

Aleksander Durič: Trenutno sem na Zavodu za zaposlovanje, saj mi manjka do polne upokojitve še dobro leto in pol. Splet okoliščin v gradbeništvu je pripeljal do tega, da je šla firma v stečaj, za kakšno novo delo v gradbeništvu sem pa že prestar. Imam 38 let delovnih izkušenj predvsem pri izgradnji in vodenju komunalne infrastrukture in lahko s svojim znanjem veliko pripomorem k boljšemu delovanju občine.

Javnost se že kar nekaj časa ukvarja s splošno polemiko o prevelikem številu občin in o tistih občinah, ki imajo premajhno število prebivalcev. Na kratko, kakšno je vaše mnenje glede tega?

Ladislav Prešeren: Majhne občine so nasledile bivše krajevne skupnosti, ki so odigrale veliko vlogo. Naj kar ostanejo, naj dobro gospodarijo in naj imajo prioriteto pred velikimi občinami.

Branko Zoran: Glede občine imam že ves čas deljeno mišljenje. Kot prvo mislim, da bi se lahko število občin omejilo že pred samo ustanovitvijo le teh oziroma da se sedaj združijo tiste občine, ki imajo res minimalno število prebivalcev. S tem se zmanjšajo stroški, saj se ve, da občine potrebujejo tako župana kakor tudi podžupana, obsežno občinsko upravo, svetnike, razne komisije itd. Kot drugo pa mislim, če omenim našo občino, da kljub vsej birokraciji ne bi bilo toliko narejenega, kot če bi bili še vedno pod občino Novo mesto.

Marko Škoda: Sredstev s strani države bo čedalje manj, verjetno bomo morali razmišljati v tej smeri. Seveda pa sem mnenja, da bi morale občine kot take ostati, saj se lahko le na tak način uspešno razvijajo.

Aleksander Durič: Občine v takem številu morajo absolutno ostati. Le majhne lokalne skupnosti lahko uspešno razvijajo svoj razvoj na vseh področjih, saj se ljudje med sabo najbolj poznajo in točno vedo, kaj in kje je potrebno kaj narediti. Najboljši primer dobre prakse je lahko kar naša občina. Če se ozremo malo po občini, lahko hitro ugotovimo, kakšen napredek smo dosegli in koliko projektov smo že izvedli. Takih projektov sigurno ne bi mogli izvesti, če bi bili še vedno v novomeški občini. Res pa je, da ima država čedalje bolj mačehovski odnos do občin, saj nenehno krči obvezna sredstva za delovanje. Po drugi strani pa s svojimi birokratskimi zahtevami na vseh področjih sili občine v povečanje administracije, saj postaja vse delo nenormalno preobsežno.

Zakaj ste se odločili za kandidaturo za občinskega svetnika?

Ladislav Prešeren: Za kandidaturo za občinskega svetnika sem se odločil na pobudo vaščanov in bivših svetnikov.

Branko Zoran: Za vsako vas je pomembno, da ima svojega predstavnika v občinskem svetu. Tako lahko uresničujemo svoje želje in potrebe. Moje mnenje je, da smo lahko za pretekli mandat zadovoljni, kajti v vsaki vasi (Klevevž, Dol, Radovlja, Strmica, Čelevec, Zbure) je bilo nekaj narejenega. To bom skušal uveljavljati tudi v tem mandatnem obdobju.

Aleksander Durič: V občinskem svetu sem že tretji mandat, predvsem zato, ker sem vedno deloval v kraju, KS, raznih društvih in želim s svojim delom in znanjem pomagati pri razvoju občine za dobrobit vseh ljudi.

Katera so po vašem mnenju tista področja, ki bi jim morali v Občini Šmarješke Toplice v naslednjih štirih letih posvetiti največ pozornosti?

Ladislav Prešeren: Največ pozornosti bi morali posvetiti predvsem varnosti šoloobveznih otrok – izvedba pločnikov, javne razsvetljave, izvedba vodovoda do gospodinjstev, ki ga še nimajo, izvedba kanalizacije in individualnih čistilnih naprav, obnova – preplastitve cest ...

Branko Zoran: Še vedno menim, da so v prvi vrsti pomembne osnovne potrebe ljudi, predvsem bi tukaj omenil vodo. Imamo namreč svoje zajetje, ki ga koristijo tudi druge občine, medtem ko v naši občini še vedno niso vsi preskrbljeni z vodo. Seveda je pohvalno, da je bil v preteklem obdobju zgrajen vodovod Vinji Vrh – nizka cona, vendar bi bilo prav, da vodo pridobijo tudi prebivalci Vinjega Vrha – visoka cona. Prav tako bi bilo dobro, da se obnovijo vodne napeljave, ki so že zastarele in narejene iz sumljivega materiala – azbest. Potrebno bi bilo kaj postoriti tudi na cestnem področju ter na splošno urejati tiste zadeve, ki bodo izboljšale osnovne potrebe ljudi občine Šmarješke Toplice. Občina kot celota se usmerja predvsem v razvoj turizma, menim pa, da bi bilo bolje, da bi se občina usmerila v različne dejavnosti. Npr. Kronovo kot obrtna cona, v Šmarjeških Toplicah in Šmarjeti bi bil poudarek na turizmu, v Klevevžu pa bi se nadaljevala kmetijska dejavnost oz. pridelava zelenjave ter ostalih kultur. V tem delu bi se lahko razvil nabavno-prodajni center.

Marko Škoda: Kanalizacijski in vodovodni sistem je bistvenega pomena. Tudi z industrijsko cono bi na gospodarskem področju naredili velik korak naprej. Potrebno je urediti še kar nekaj cestnih povezav, nekatere tudi obnoviti. Seveda ne smemo pozabiti na področja kot so šport in ostale družbene dejavnosti ... Skratka, dela je veliko.

Aleksander Durič: Občina mora v naslednjih letih posvetiti največ pozornosti izgradnji komunalne infrastrukture v vseh vaseh. Predvsem je pomembna zdrava pitna voda in čiščenje in odvajanje odpadnih voda. Vsi moramo skrbeti za čisto in zdravo okolje, saj bo to v prihodnosti najbolj pomembno za vse nas.

Katerim področjem se boste v največji meri posvetili vi?

Ladislav Prešeren: Najbolj se bom posvetil izvedbi pločnika, javne razsvetljave in avtobusne postaje za šoloobvezne otroke.

Branko Zoran: Kot prioriteto sem že omenil, da se zagotovi voda vsem prebivalcem. Na mojem področju pa si bom prizadeval, da se dokončno uredi »pozabljena vas« Dol pri Šmarjeti (velik problem z meteorno vodo) ter sanacija ceste Klevevž–Mala Strmica. Seveda je še veliko manjših zadev, ki jih bom poskušal skupaj s krajani in občino reševati v tem mandatu (ceste, luč, vodovod ...).

Aleksander Durič: Sam se bom najbolj posvetil predvsem vzdrževanju zdravega in čistega okolja, ker imam pri tem največ izkušenj in je le-to bodočnost za nas vse in naše potomce.

Kakšno je vaše sporočilo občankam in občanom ob nastopu novega mandata delovanja Občine?

Ladislav Prešeren: Vsem občankam in občanom hvala za zaupanje, da bi skupaj dosegli čim več.

Branko Zoran: Veliko je idej, zamisli in veseli me, da krajani tudi sami podajajo predloge za boljše življenje v naši občini. Ravno zato želim sporočiti, da so ideje dobrodošle, vendar je potrebno, da smo pri tem vsi strpni, kajti za določene investicije je potreben čas. Sam se pri tem trudim, vendar pomembno je, da smo si čim bolj enotni in s tem pridemo do želenega cilja.

Aleksander Durič: Naša občina smo vsi ljudje, ki tukaj živimo. Vsi skupaj si moramo prizadevati za boljši razvoj, za boljše življenje vseh nas. Seveda so občinska uprava in občinski svetniki najbolj odgovorni za usklajen razvoj, vendar brez razumevanja, strpnosti, sodelovanja in pomoči vseh občanov ne bomo uspešni. Na žalost so še vedno posamezniki in skupine, ki s svojo politiko niso uspeli v občini in zdaj stalno vse kritizirajo, ne vidijo nič pozitivnega in anonimno pošiljajo prijave na razne inšpekcije z izmišljenimi in neargumentiranimi dejstvi. Potrebna je kontrola dela in preglednost, vendar ne na tak način. Dobro je to, da so taki negativci v manjšini in je večina občanov pozitivna, saj bomo le skupaj lahko uspešni in napredni.

Mateja Bobič, občinska uprava

Zaključni račun proračuna Občine Šmarješke Toplice za leto 2014

Občina Šmarješke Toplice je proračunsko leto 2014 zaključila uspešno. V veliki večini so planirani prihodki in odhodki veljavnega proračuna za leto 2014 realizirani. 31. 12. 2014 so prihodki realizirani v višini 3.883.691 € (96,9 % realizacija glede na zadnji rebalans proračuna za leto 2014), odhodki pa so realizirani v višini 4.144.760 € (75,6 % veljavnega proračuna za leto 2014).

Občina je bila uspešna pri realizaciji – črpanju nepovratnih sredstev s strani proračuna Evropske unije in državnega proračuna (sofinanciranje Medobčinskega inšpektorata in redarstva, vzdrževanje gozdnih cest, požarna taksa, projekt Trajnostni razvoj Občine Šmarješke Toplice, izgradnja vodovoda Vinji Vrh nizka cona, kanalizacija Gradenje, energetska sanacija v osnovni šoli, projekt Hiša žive dediščine »Iz narave in preteklosti v prihodnost«). V letu 2014 smo tako realizirali transferne prihodke v višini 1.110.667 €.
V mesecu septembru 2014 smo prejeli sklep Ministrstva za gospodarski razvoj in tehnologijo, da se vlogi Občine Šmarješke Toplice, ki smo jo oddali na javni razpis »razvoj regij«, ugodi. Kar pomeni, da smo za projekt Kanalizacija v naselju Gorenja vas pri Šmarjeti pridobili do 557.672,08 € nepovratnih sredstev (pogodba št. C2130-14S330025, z dne 14. 11. 2014), za projekt Rekonstrukcija obstoječega in gradnja novega vrtca v Šmarjeti, pa smo pridobili nepovratna sredstva do višine 1.959.436,75 € (pogodba št. C2130-14S330024, z dne 14. 11. 2014). Sredstva proračuna Evropske unije imamo planirana v proračunskem letu 2015.
Občina Šmarješke Toplice je uspešno opravljala dela in naloge na področju občinskega sveta, delovanju skupnih administrativnih služb in splošnih javnih storitev, na področju nadzornega odbora, župana in občinske uprave.

V letu 2014 smo:
- zagotovili sredstva za področje obrambe (delovanje sistema za zaščito in reševanje),
- pričeli z izgradnjo objekta Hiša žive dediščine in pri tem uspešno črpali sredstva, pridobljena na javnem razpisu za razvojne investicije v javno kulturno infrastrukturo (286.596 € sredstev v letu 2014 za projekt Hiša žive dediščine »Iz narave in preteklosti v prihodnost«); investicija bo zaključena v prvi polovici leta 2015,
- na podlagi razpisa občine smo društvom in fizičnim osebam razdelili sredstva iz proračunskega področja turizma, kmetijstva, športa, sociale, kulture, kulturne dediščine,
- redno vzdrževali cestni promet in infrastrukturo ter javno razsvetljavo,
- izvedli investicijsko vzdrževanje cestne infrastrukture,
- uredili javno razsvetljavo v Družinski vasi in v naselju Dol pri Šmarjeti,

- redno vzdrževali infrastrukturo na področju vodooskrbe in kanalizacije (intervencije, investicije),
- nadaljevali z odkupi zemljišč in pridobivanjem služnosti za investicije na področju cestne in komunalne infrastrukture,
- zagotovili sredstva za subvencioniranje cen javnim podjetjem (Komunala Novo mesto – izvajanje gospodarske javne službe),
- končali z izgradnjo vodovoda Vinji Vrh nizka cona in kanalizacije Gradenje (pridobivanje nepovratnih sredstev s strani proračuna Evropske unije; črpana sredstva v višini 659.388 € v letu 2013 in 2014),
- končali z izgradnjo vodovoda Grič pri Klevevžu,
- končali z investicijo Fekalna kanalizacija Brezovica – Strelac in vodovod Strelac I. faza (nepovratna sredstva za sofinanciranje investicije iz ukrepa Obnova in razvoj vasi – ukrep 322 v višini 281.651,65 € bomo črpali v letu 2015); sočasno smo pripravili kabelsko (cevno) kanalizacijo za ureditev javne razsvetljave in telekomunikacijskih vodov v naselju Strelac,
- aktivno pripravljali občinski podrobni prostorski načrt (Turistično gospodarska cona Dolenje Kronovo, Šmarješke Toplice),
- pripravili elaborat in namestili lamelni sistem – signalizacijo (kulturni spomeniki, varovano območje narave ali pomembnejše turistične znamenitosti ter gospodarski objekti, javni zavodi in objekti, v katerih se opravljajo storitvene dejavnosti),
- bili uspešni pri zaključku investicije in pri črpanju nepovratnih sredstev za sofinanciranje investicij iz javnega razpisa Energetska sanacija osnovnih šol, vrtca, zdravstvenih domov in knjižnic v lasti lokalnih skupnosti (194.365 € sredstev za energetsko sanacijo v osnovni šoli v Šmarjeti),
- pridobili nepovratna sredstva javnega razpisa »razvoj regij« za izgradnjo kanalizacije v Gorenji vasi ter rekonstrukcijo in izgradnjo vrtca v Šmarjeti (investiciji sta v teku in bosta zaključeni v letu 2015),
- na podlagi pravilnika, razpisa in vlog fizičnih oseb razdelili subvencije za male čistilne naprave,
- dodatno nabavili posode za zbiranje odpadkov.

Nadaljujemo s pridobivanjem vseh potrebnih dovoljenj in soglasij ter z zaključevanjem izdelave projektne in investicijske dokumentacije za:

- izgradnjo komunalne infrastrukture v naselju Žaloviče,
- lokalno cesto Obrh–Žaloviče,
- lokalno cesto Družinska vas–Bela Cerkev,
- izgradnjo komunalne infrastrukture v spodnjem delu Družinske vasi,
- izgradnjo komunalne infrastrukture v naselju Vinica pri Šmarjeti.

Ocenjujemo, da občina uspešno izvaja naloge lokalne skupnosti in si prizadeva za enakomeren razvoj na vseh področjih njenega delovanja. Hkrati pa poslovanje občine pozitivno vpliva na naše proračunske porabnike, ki se na podlagi naših usmeritev vključujejo v sistem medsebojnega povezovanja in poročanja.

Damjana Stopar, občinska uprava

Investicijsko in redno vzdrževanje občinskih cest in sanacija v poplavah poškodovanih cest v letu 2014 ter izvajanje del na občinskem cestnem omrežju v spomladanskih mesecih leta 2015

V mesecu septembru 2014 je občino zajelo obilno deževje, kar je povzročilo ogromno škodo tako na občinskih kot na privatnih zemljiščih. Deževje je povzročilo obširno plazenje zemljine, zaradi česar je bilo močno poškodovano občinsko cestno omrežje.

Za zagotovitev prevoznosti cest smo izvedli interventne ukrepe in v nadaljevanju delno sanacijo plazov in cestnih usadov za zagotovitev prevoznosti cest in zmanjšanja vzrokov za nastanek plazov na občinskih cestah z oznakami LC 295-411 (Šmarjeta–Vinica), LC 295-421 (Žaloviče–Koglo–Šmarjeta) in JP 798-041 (Mevce).

Najbolj poškodovan odsek cestnega omrežja je na občinski lokalni cesti z oznako LC 295-324 (Žaloviče–Gorenja vas–Šmarjeta), ki še ni bil saniran, saj je sanacija tehnično izredno zahtevna in finančno visoka. Sanacija je predvidena v prvi polovici leta 2015. Za čas pred sanacijo smo izvedli zavarovanje dela ceste.

V začetku letošnjega leta je prišlo do plazenja v območju občinske ceste z oznako JP 797-911 (Zgornja Družinska vas), za kar smo izvedli kamnito zložbo.

Občina Šmarješke Toplice je v letošnjem letu izvajala investicijska-vzdrževalna dela na občinskih cestah, in sicer na JP 794-721 (Hrib–Sv. Helena), LC 295-371, JP 796-562 (Orešje), LC 295-411 (Šmarjeta–Vinica), JP 798-861, JP 798-842, LC 295-324 (Žaloviče–Koglo–Šmarjeta), LC 295-421 (Žaloviče–Koglo–Šmarjeta), JP 797-691 (Šmarješke Toplice), JP 798-871 (Lakote), JP 798-881 (Žaloviče), JP 798-161 (Slape-Klevevž) in LC 295-392-(Orešje–Vinji Vrh–Dob. vas).

Navedeni deli lokalnih cest in javnih poti so bili do sedaj dotrajani, na številnih mestih zelo poškodovani in nekateri so bili še v makadamski izvedbi.

Na občinskem cestnem omrežju smo izvedli naslednja dela:
- asfaltiranje in ureditev bankin na 125 m dolgem odseku JP 794-721 (Hrib–Sv. Helena),

- sanacija vozišča ter ureditev odvodnjavanja in bankin na 184 m dolgem odseku LC 295-371 (Šmarješke Toplice–Družinska vas),
- ureditev odvodnjavanja in sanacija vozišča na 80 m dolgem odseku JP 796-562 (Orešje),
- izgradnja kamnite zložbe na 62 m dolgem odseku LC 295-411 (Šmarjeta–Vinica),
- asfaltiranje in ureditev bankin na 209 m dolgem odseku JP 798-861 (Čelevec),
- asfaltiranje in ureditev bankin na 170 m dolgem odseku JP 798-842 (Mala Strmica),
- razširitev 36 m dolgega odseka LC 295-324 (Žaloviče–Gorenja vas–Šmarjeta),
- ureditev odvodnjavanja na 164 m dolgem odseku LC 295-421 (Žaloviče–Koglo–Šmarjeta),
- asfaltiranje in ureditev bankin na 122 m dolgem odseku JP 797-691 (Šmarješke Toplice),
- asfaltiranje in ureditev bankin na 60 m dolgem odseku JP 798-871 (Lakote),
- asfaltiranje in ureditev bankin na 46 m dolgem odseku JP 798-881 (Žaloviče),
- priprava na izgradnjo pločnika na 100 m dolgem odseku JP 798-161 (Slape–Klevevž),
- sanacija vozišča ter ureditev bankin na 125 m dolgem odseku LC 295-392 (Orešje–Vinji Vrh–Dobruška vas).

Za izvajanje zgoraj navedenih del smo uspešno črpali sredstva na osnovi 23. člena Zakona o financiranju občin, za kar smo na pristojno ministrstvo v začetku decembra 2014 oddali zahtevek za izplačilo finančnih sredstev ter v letu 2015 oddali tudi končno poročilo.

V okviru rednega vzdrževanja smo izvedli več manjših popravil in ostalih vzdrževanj na občinskem cestnem omrežju in prav tako v času poplav izvedli interventne ukrepe za zagotovitev prevoznosti občinskih cest, seveda, kjer je bilo to mogoče.

Občina Šmarješke Toplice je v okviru investicij, ki so se izvajale, ustrezno uredila občinsko cestno omrežje na področju gradnje vodovoda Vinji Vrh nizka cona in kanalizacije Gradenje, vodovoda Grič pri Klevevžu in na področju izvajanja investicije obnove vodovoda v naselju Strelac ter izgradnje kanalizacije v naselju Strelac in delu naselja Brezovica.

V spomladanskih mesecih letošnjega leta izvajamo obsekovanje vegetacije ob občinskem cestnem omrežju, zato da se zagotovi ustrezna preglednost in varnost udeležencev v prometu. Vse lastnike zemljišč ob cestnem omrežju vljudno naprošamo, da poskrbijo za redno čiščenje vegetacije in s tem pripomorejo k večji varnosti v cestnem prometu.

V kolikor bodo vremenske napovedi ugodne, bomo pričeli s čiščenjem prometnih površin.

Tomaž Ramovš, OU

Obnova vodovoda Grič pri Klevevžu

Občina je v letu 2014 obnovila del vodovoda, kjer se je pojavljalo največ vodnih izgub.

Na obstoječem vodovodu se zaradi dotrajanosti pogosto pojavljajo okvare, katerih posledica so pogoste prekinitve dobave pitne vode, vodovod ima velike vodne izgube, zaradi poddimenzioniranosti pa vodovodno omrežje tudi ne zagotavlja zadostnih količin sanitarne in požarne vode. Zaradi pogostih vodovodnih okvar pa nastajajo na področju vodovoda stroški vzdrževanja.

Občina Šmarješke Toplice je izvedla obnovo vodovodnega omrežja v severnem delu občine, in sicer na območju naselja Grič pri Klevevžu in v delu naselja Radovlja, da bo to tamkajšnjim prebivalcem zagotavljalo zadostne količine sanitarne in požarne vode ter obenem omogočalo vodovodno oskrbo novim zazidalnim površinam, ki so opredeljene v Odloku o občinskem prostorskem načrtu Občine Šmarješke Toplice (Uradni list RS, št. 91/2012), in omogočalo ustrezen razvoj turističnega območja.

Projekt je zajemal izgradnjo vodovoda v skupni dolžini 3036 m cevovodov.

V sklopu investicije smo obnovili najbolj dotrajane cestne odseke:
- javno pot z oznako JP 796-541 (Grič pri Klevevžu), v dolžini cca 860 m;
- javno pot z oznako JP 795-161 (Slape–Klevevž), v dolžini cca 480 m
- ter vse ostale poškodovane poti in cestne priključke na območju gradnje.

Dela so se pričela izvajati v začetku meseca julija in se zaključila v letu 2014.

V začetku leta 2015 smo uspešno pridobili uporabno dovoljenje in predali zgrajeno komunalno infrastrukturo v uporabo.

Tomaž Ramovš, OU

Gradiva za junijske Razglede
pošljite do ponedeljka, 1. junija 2015

na elektronski naslov
razgledi@smarjeske-toplice.si

Vodovod Vinji Vrh nizka cona in kanalizacija Gradenje

Projekt se je začel izvajati v letu 2013 in se je zaključil v letu 2014. Za objekt smo v mesecu oktobru 2014 pridobili uporabno dovoljenje, ki je bil osnova za izvedbo nadaljnjih aktivnosti za pričetek priključevanja na vodovod in kanalizacijo.

Investicija je obsegala izgradnjo / obnovo 4.706 m vodovoda in izgradnjo 1.025 m kanalizacije oziroma natančneje:

- izgradnja vodovoda na odseku Mlada Vina v dolžini 509 m,
- izgradnja vodovoda na odseku Vinji Vrh v dolžini 1.874 m,
- izgradnja / obnova vodovoda na odseku Gradenje v dolžini 1.113 m,
- izgradnja 1.210 m raznih priključnih vodovodnih vodov in
- izgradnja 1.025 m gravitacijskega kanalizacijskega sistema.

V sklopu izvedbe investicije smo na območju izgradnje kanalizacije in vodovoda obnovili občinsko cestno omrežje:

- javna pot z oznako JP 797-912 (Mlada Vina–Orešje), v celotni dolžini 575 m;
- del javne poti z oznako JP 797-11 (zgornja Družinska vas), v dolžini cca 1663 m;
- javna pot z oznako JP 797-141 (Gradenje–Štrumbelj), v celotni dolžini 211 m;
- javna pot z oznako JP 797-901 (Gradenje), v celotni dolžini 389 m;
- del javne poti z oznako JP 797-891 (Gradenje), v dolžini cca 231 m;
- javna pot z oznako JP 793-331 (Gradenje–Dežman), v celotni dolžini 307 m;
- del javne poti z oznako JP 797-921 (Kaplan–Bevc), v dolžini cca141 m;
- del javne poti z oznako JP 797-931 (Športni park–Bevc), v dolžini cca 159 m;
- javna pot z oznako JP 798-611 (Ravnica–Nebesa), v dolžini 211 m)
- ter vse ostale poškodovane poti in cestni priključki na območju gradnje.

Na območju zgrajene kanalizacije in vodovoda se že izvajajo priklopi na javno kanalizacijo in vodovod, skladno s pozivi upravljavca komunalne infrastrukture javnega podjetja Komunale Novo mesto d. o. o. Glede na veljavno zakonodajo je na območjih, kjer je zgrajen javni vodovod, priklop objektov na javni vodovod obvezen.

Tomaž Ramovš, OU

Gradnja kulturnega doma Bela Cerkev – Hiša žive dediščine »Iz narave in preteklosti za prihodnost«

Gradnja se je pričela izvajati v letu 2014 in bo zaključena v spomladanskih mesecih leta 2015.

Odstranili smo stari objekt, izvedene so bile arheološke raziskave, opravljena je bila zaščita pokopališča. Gradnja poteka skladno s terminskim planom, izvedena je celotna konstrukcija objekta, zunanji ovoj stavbe (okna, fasada), strojne in elektro inštalacije, objekt se opremlja.

Občina uspešno črpa pridobljena nepovratna sredstva. Opravljene so bile tudi že kontrole s strani ministrstva in inšpekcijskih služb. Gradnja se izvaja skladno s projektom oz. pridobljenim gradbenim dovoljenjem.

Po pogodbi z ministrstvom imamo za večji del investicije oz. do določenega zneska 100 % sofinanciranje tako gradnje kot DDV-ja.

Tomaž Ramovš, OU

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA GOSPODARSKI RAZVOJ IN TEHNOLOGIJO

Občina Šmarješke Toplice

Naložba v vašo prihodnost
OPERACIJO DELNO FINANCIRA EVROPSKA UNIJA
Evropski sklad za regionalni razvoj

Izvajanje del po projektu »Kanalizacija v naselju Gorenja vas pri Šmarjeti«

Občina Šmarješke Toplice skupaj s pristojnim ministrstvom in na osnovi pridobljenih evropskih finančnih sredstev izvaja investicijo izgradnje kanalizacije v naselju Gorenja vas pri Šmarjeti.

Z investicijo bo zgrajeno 2.703 m dolgo kanalizacijsko omrežje, od tega 2.499,27 m gravitacijske kanalizacije, 203,73 m dolg tlačni vod ter črpališče.

Po zaključku del se bo na nov kanalizacijski sistem priključilo predvidoma 51 gospodinjstev naselja oziroma bo lahko odpadne vode v kanalizacijo odvajalo približno 143 prebivalcev Gorenje vasi pri Šmarjeti.

Investicija se izvaja navkljub slabim vremenskih razmeram. Zaradi zahtevnosti izvajanja del, katerih pretežni del se izvaja v cestnem telesu, vljudno prosimo občane za potrpežljivost in razumevanje v času izgradnje kanalizacije.

SOFINANCIRANJE:
Operacijo delno financira Evropska unija, in sicer iz Evropskega sklada za regionalni razvoj. Operacija se izvaja v okviru Operativnega programa krepitve regionalnih razvojnih potencialov za obdobje 2007–2013, razvojne prioritete: Razvoj regij; prednostne usmeritve: Regionalni razvojni programi ter javnega poziva za izbor operacij javni poziv za predložitev vlog za sofinanciranje operacij iz naslova prednostne usmeritve „Regionalni razvojni programi“ razvojne prioritete »Razvoj regij« operativnega programa krepitve regionalnih razvojnih potencialov 2007–2013 za obdobje 2013–2015.

Tomaž Ramovš, OU

Vira financiranja vseh stroškov investicije po letih v stalnih in tekočih cenah (v EUR):

Vir financiranja	2014	2015	Skupaj	Delež
Občina Šmarješke Toplice	3.073,77	95.338,95	98.412,72	15,00 %
MGRT (ESRR)	17.418,03	540.254,05	557.672,08	85,00 %
Skupaj	**20.491,80**	**635.593,00**	**656.084,80**	**100,00%**

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA GOSPODARSKI RAZVOJ IN TEHNOLOGIJO

Občina Šmarješke Toplice

Naložba v vašo prihodnost
OPERACIJO DELNO FINANCIRA EVROPSKA UNIJA
Evropski sklad za regionalni razvoj

Rekonstrukcija obstoječega in gradnja novega vrtca v Šmarjeti

Občina Šmarješke Toplice skupaj s pristojnim ministrstvom in na osnovi pridobljenih evropskih finančnih sredstev izvaja investicijo rekonstrukcija in gradnja novega vrtca v Šmarjeti.

Glavne tehnične značilnosti investicije so:
- rekonstrukcija nekaterih prostorov obstoječega vrtca (349,15 m²),
- izgradnja novega 6 oddelčnega objekta vrtca (1.331,85 m²) ob SV in JV stranici obstoječega vrtca z vso opremo,
- prenova komunalnih vodov (kanalizacija, vodovod, elektrika)
- izgradnja nove kotlovnice na lesno biomaso,
- izgradnja novega parkirišča,
- izgradnja novega otroškega igrišča.

Investicija se kljub zahtevnosti gradnje izvaja v načrtovanih rokih in brez večjih posebnosti. Predviden zaključek investicije je v poletnih mesecih letošnjega leta.

SOFINANCIRANJE:
Operacijo delno financira Evropska unija, in sicer iz Evropskega sklada za regionalni razvoj. Operacija se izvaja v okviru Operativnega programa krepitve regionalnih razvojnih potencialov za obdobje 2007-2013, razvojne prioritete: Razvoj regij; prednostne usmeritve: Regionalni razvojni programi ter javnega poziva za izbor operacij javni poziv za predložitev vlog za sofinanciranje operacij iz naslova prednostne usmeritve „Regionalni razvojni programi“ razvojne prioritete »Razvoj regij« operativnega programa krepitve regionalnih razvojnih potencialov 2007-2013 za obdobje 2013-2015.

Tomaž Ramovš, OU

Vira financiranja vseh stroškov investicije in upravičenih stroškov investicije v stalnih in tekočih cenah:

Vira financiranja	Vsi stroški investicije v EUR	Delež	Upravičeni stroški investicije v EUR	Delež
Občina Šmarješke Toplice	872.584,89	30,81%	345.782,96	15,00%
MGRT (ESRR)	1.959.436,75	69,19%	1.959.436,75	85,00%
Skupaj	**2.832.021,64**	**100,00%**	**2.305.219,71**	**100,00%**

Občina Šmarješke Toplice v sodelovanju s Turističnim društvom Šmarješke Toplice in drugimi društvi v občini objavlja

Javni razpis

za najlepše urejeno naselje v občini Šmarješke Toplice v letu 2015

Urejenost posameznega naselja bo ocenjevala komisija po naslednjih kriterijih:
1. urejenost videza kmetij in stanovanjskih hiš;
2. urejenost zelenih površin ter ocvetličenje;
3. urejenost njiv, sadovnjakov in vinogradov;
4. urejenost ceste, ki vodi skozi naselje;
5. označbe kraja za turistične ponudnike;
6. urejenost objektov kulturne dediščine;
7. zaščita naravnih vrednot in njihova promocija;
8. splošen vtis o urejenosti naselja.

Ocenjevalo se bo s točkami od 1 do 5 po posameznih kriterijih. Naselje, ki bo doseglo največje število točk, bo nagrajeno.

S tekmovanjem in izbiro najbolj urejenega naselja v občini želimo prispevati h kakovosti življenja ljudi, trajnostnemu razvoju in urejenosti okolja, kakovosti in turistični ponudbi, gostoljubnosti, promociji turizma in razvoju turistične in ekološke zavesti prebivalstva ter ohraniti in izboljšati naše okolje.

Prizadevamo si, da bi urejanje in varovanje okolja postalo del zavesti in kulture vsakega prebivalca naše občine. Urejeno in zdravo okolje je prvi pogoj vsake turistične dejavnosti.

Kraji, v katerih živimo, pomenijo za nekatere samo bivalno, za nekatere pa tudi delovno okolje. Namen tekmovanja ni kritiziranje in razkazovanje. Tekmujemo v urejenosti kraja, kar pomeni urejena okolica okrog domov, urejene poti skozi naselja, urejene (pospravljene) deponije drv in drugega materiala, čista okolica naselij, kar vzbuja prijeten vtis obiskovalcu.

Popotniki, ki hodijo mimo naših domov, opazijo splošno urejenost kraja, ne pa samo urejenost posameznih stanovanjskih hiš in kmetij. K ugodnemu vtisu in splošni urejenosti lahko veliko pripomorejo tudi urejena polja, sadovnjaki in vinogradi. Namen tekmovanja ni zgolj doseči dober vtis pri obiskovalcih naše občine, temveč predvsem vzpodbuditi občane, da skupaj pripomoremo k večji urejenosti krajev in boljšemu počutju v domačem okolju. Predlagamo, da si krajani posameznega naselja med seboj pomagamo in skupno poskrbimo za čiščenje in urejanje cest, označb in skupnih površin. Skupna skrb so tudi kulturni in naravni spomeniki, vsaj do te mere, da je njihova okolica pokošena in pospravljena. Še vedno se najdejo kakšni kovinski odpadki v naših gozdovih, čeprav tja ne spadajo.

Kaj je naselje?

Kot naselje se razume vsak kraj, ki se nahaja na območju občine Šmarješke Toplice (npr. Bela Cerkev, Šmarjeta, Orešje itd.). Predlagamo, da vsako naselje imenuje svojega predstavnika, ki bo zastopal kraj pri ugotavljanju rezultatov natečaja. Predstavnik kraja naj vodi tudi vse čistilne in druge skupne akcije v posameznem kraju.

Kako bomo izvedli ocenjevanje?

Občina Šmarješke Toplice in Turistično društvo Šmarješke Toplice sta določila in imenovala komisijo, ki bo trikrat letno (predvidoma v prvi polovici maja, julija in septembra) pregledala naše vasi in izbrala najlepšo vas oziroma del vasi. Komisijo sestavljajo Sandi Durič, Mateja Bobič in Hinko Grdun. Razglasitev rezultatov bo na prireditvi Dan turizma in zabave, ki bo predvidoma konec septembra 2015. Naj bo občina Šmarješke Toplice resnično zelena oaza, kjer bomo radi bivali in kamor se bodo obiskovalci radi vračali. Urejanje okolja naj vam ne bo v breme, naj vam bo v veselje.

Na podlagi ugotovitev natečaja bomo pripravili predloge za naslednje leto na temo, kako izboljšati izgled naših krajev. Želimo postati občutljivi na urejenost okolja in paziti na to, da nam obiskovalci ne bodo predstavljali prehudega ekološkega problema. Zato bomo morali še naprej skrbeti tudi za ustrezna javna mesta za odlaganje smeti in podobno, da naš lepi kraji ob obiskih turistov ne bodo oskrunjeni in oropani svojega videza. Vabimo vse občane občine Šmarješke Toplice, da se vključite v to tekmovanje!

Podatke o predstavniku posameznega naselja nam prosim pošljite na naslov Občine Šmarješke Toplice, Šmarjeta 66, 8220 Šmarješke Toplice ali na elektronski naslov mateja.bobic@smarjeske-toplice.si, in sicer najkasneje **do četrtka, 30. aprila 2015.**

Številka: 320-0001/2015-1
Datum: 4. 3. 2015

mag. Bernardka Krnc, l.r.
županja
Občine Šmarješke Toplice

Javni razpis

za sofinanciranje malih komunalnih čistilnih naprav na območju Občine Šmarješke Toplice v letu 2015

Veljavna zakonodaja naroča, da je potrebno vse obstoječe pretočne greznice, kjer ne bo zgrajena javna kanalizacija, zamenjati z nepretočnimi greznicami ali pa z malimi komunalnimi čistilnimi napravami (MKČN).

Občina je v proračunu namenila finančna sredstva za financiranje malih komunalnih čistilnih naprav, zato so občinski svetniki na 19. redni seji Občinskega sveta Občine Šmarješke Toplice sprejeli pravilnik, s katerim se je določil namen, upravičence, pogoje in merila za dodelitev proračunskih sredstev, namenjenih za postavitev malih komunalnih čistilnih naprav za stanovanjske objekte na območju občine Šmarješke Toplice.
Pravilnik natančneje določa namen, upravičence, postopek izvedbe javnega razpisa, postopek dodelitve finančnih sredstev, višino sofinanciranja in upravičene stroške, pogoje in omejitve vloge, vsebino zahtevka za izplačilo in pa v končnih določbah je opredeljeno vračilo sredstev, v kolikor obstajajo nepravilnosti.
S pravilnikom je določeno sofinanciranje nakupa malih komunalnih čistilnih naprav velikosti do 50 PE v Občini Šmarješke Toplice.
Upravičenci dodelitve proračunskih sredstev po tem pravilniku so fizične osebe s stalnim prebivališčem v občini in s prijavljenim stalnim prebivališčem v stanovanjski hiši, za katero se uveljavlja subvencija. Upravičenec lahko kandidira za proračunska sredstva za en objekt le enkrat.
Višina sofinanciranja čistilne naprave za posamezno stanovanjsko hišo znaša največ do 500,00 EUR.
Višina sofinanciranja čistilne naprave za večstanovanjsko hišo oziroma za povezovanje več stanovanjskih hiš na eno čistilno napravo znaša največ 500,00 EUR po stanovanjski enoti oziroma stanovanjski hiši, sofinanciranje pa ne sme presegati 50 % investicijske vrednosti čistilne naprave z DDV.
V primeru povezovanja lastnikov večstanovanjske stavbe oziroma več stanovanjskih hiš na skupno čistilno napravo morajo vsi lastniki večstanovanjske hiše oziroma posamezne stanovanjske hiše, priključene na skupno čistilno napravo, podati skupno vlogo za sofinanciranje.

Razpisna dokumentacija in informacije:

Razpisna dokumentacija je objavljena na občinski spletni strani: http://www.smarjeske-toplice.si. Zainteresirani pa jo lahko dvignejo tudi na sedežu Občine Šmarješke Toplice, Šmarjeta 66, 8220 Šmarješke Toplice, v času uradnih ur, in sicer v ponedeljek, sredo in petek od 8.00 do 12.00, ponedeljek od 13.00 do 15.00 ter v sredo od 13.00 do 17.00.

Dodatne informacije se lahko pridobi po elektronski pošti: tomaz.ramovs@smarjeske-toplice.si ali info@smarjeske-toplice.si ali na telefonu: 07/38-44-337, v času uradnih ur, kontaktna oseba: Tomaž Ramovš.

Tomaž Ramovš, OU

Najava javnih razpisov Občine Šmarješke Toplice v letu 2015

Občina Šmarješke Toplice bo predvidoma 3. aprila 2015 na spletni strani občine ter na oglasni deski na sedežu občine objavila naslednje javne razpise:

Javni razpis za sofinanciranje izvajanja turističnih programov in projektov v Občini Šmarješke Toplice v letu 2015. Skupna višina sredstev za razpis je 8.000,00 EUR.
Javni razpis za sofinanciranje programov športa v Občini Šmarješke Toplice v letu 2015. Skupna višina sredstev za razpis je 6.500,00 EUR.
Javni razpis za sofinanciranje socialnih, invalidskih in humanitarnih organizacij v Občini Šmarješke Toplice v letu 2015. Skupna višina sredstev za razpis je 3.150,00 EUR. Od navedenega zneska je za sofinanciranje nevladnih organizacij na področju socialnega varstva namenjenih 1.900,00 EUR, za programe veteranskih organizacij 250,00 EUR ter za sofinanciranje programov upokojenskih društev 1.000,00 EUR.
Javni razpis za sofinanciranje programov in projektov na področju kulturne dejavnosti v občini Šmarješke Toplice v letu 2015. Skupna višina sredstev za razpis je 2.300,00 EUR.
Javni razpis za dodelitev finančnih sredstev za ohranjanje in razvoj kmetijstva in podeželja v občini Šmarješke Toplice v letu 2015 bo objavljen po sprejetju Pravilnika o ohranjanju in spodbujanju razvoja kmetijstva in podeželja za naslednje programsko obdobje 2015–2020.
Razpisno dokumentacijo lahko predlagatelji v Občini Šmarješke Toplice dvignejo osebno na sedežu Občine Šmarješke Toplice v času uradnih ur. Razpis in razpisna dokumentacija je objavljena tudi na spletni strani Občine www.smarjeske-toplice.si.

Za vse dodatne informacije v zvezi z razpisi smo vam voljo na sedežu Občine, na telefonski številki 07 38 44 336 (Mateja Bobič) ali preko e-pošte mateja.bobic@smarjeske-toplice.si za javni razpis na področju turizma ter na tel. št. 07 38 44 334 (Klaudija Povše) ali preko e-pošte: klaudija.povse@smarjeske-toplice.si za ostale zgoraj navedene javne razpise.

Klaudija Povše, občinska uprava

Na podlagi 3. člena Odloka o priznanjih in nagradah Občine Šmarješke Toplice (Uradni list RS, št. 31/2008)
Občina Šmarješke Toplice objavlja naslednji

Javni razpis

za zbiranje predlogov za podelitev priznanj in nagrad Občine Šmarješke Toplice za leto 2015

1. Priznanja in nagrade Občine Šmarješke Toplice so:
- Naziv ČASTNI OBČAN Občine Šmarješke Toplice;
- NAGRADA Občine Šmarješke Toplice;
- PRIZNANJE Občine Šmarješke Toplice.

Naziv **častnega občana Občine Šmarješke Toplice** se podeli posamezniku, ki doseže pomembnejše trajne uspehe na gospodarskem, znanstvenem, umetniškem, kulturnem, športnem, vzgojno-izobraževalnem ali humanitarnem področju ter s tem pomembno in trajno pripomore k povečanemu ugledu občine v Sloveniji in v svetu.

Nagrada Občine Šmarješke Toplice se lahko podeli občanom, skupini občanov in pravnim osebam s sedežem v občini, in sicer za enkratne izjemne dosežke kot spodbudo za nadaljnje strokovno delo ali aktivnosti na posameznih področjih delovanja.

Priznanje Občine Šmarješke Toplice se lahko podeli občanom in pravnim osebam s sedežem v občini za dosežene uspehe v daljšem časovnem obdobju na področju družbenih, političnih, gospodarskih, kulturnih, znanstvenih, umetniških in drugih dejavnosti, ki prispevajo k nadaljnjemu razvoju in ugledu občine. Naziv častni občan Občine Šmarješke Toplice je častno priznanje in se podeljuje v obliki posebne listine.

Prejemniku nagrade Občine Šmarješke Toplice se ob podelitvi izroči posebna listina ter denarni znesek, katerega višino določa 10. člen Odloka o priznanjih in nagradah Občine Šmarješke Toplice.

Priznanje Občine Šmarješke Toplice se podeljuje v obliki diplome, lahko pa tudi v obliki knjižnega ali drugega darila.

2. Na leto se lahko podeli **en** naziv častnega občana in **ena** nagrada občine. Število občinskih priznanj se prilagaja številu pobud, presoji Komisije za priznanja in nagrade občine ter odločitvi občinskega sveta. Občina lahko vsako leto podeli **največ tri** priznanja.
3. O podelitvi posamezne vrste priznanja odloči občinski svet s sklepom po opravljenem javnem razpisu za zbiranje predlogov na predlog komisije.
4. Predloge za podelitev priznanj lahko podajo fizične osebe, podjetja, zavodi, druge organizacije in skupnosti, društva, župan in odbori občinskega sveta.
5. Predlogi morajo biti **pisni in obrazloženi**.
6. Priznanja se podelijo enkrat letno, in sicer na slavnostni seji občinskega sveta ob praznovanju občinskega sveta, če komisija županu ne predlaga drugače.
7. Pisne predloge pošljite najkasneje **do četrtka, 30. aprila 2015,** v zaprti ovojnici na naslov: Občina Šmarješke Toplice, Šmarjeta 66, 8220 Šmarješke Toplice, s pripisom: **»Ne odpiraj – predlog za občinsko nagrado in priznanja«**.

Številka: 094-0001/2015-1
Datum: 4. 3. 2015

Komisija za priznanja in nagrade,
predsednik Aleksander Pavlič, l.r.

Poziv prejemnikom občinskih namenskih sredstev k oddaji poročil za leto 2014

Občina Šmarješke Toplice poziva vse prejemnike občinskih namenskih sredstev, ki so na podlagi prijave na javni razpis v letu 2014 prejeli sredstva za investicije, projekte in prireditve na področju kulture, turizma, športa ter humanitarnih, upokojenskih ter drugih organizacij, da posredujejo poročila o namenski porabi prejetih sredstev.

Obrazec Poročilo o porabi občinskih namenskih sredstev za leto 2014 je na spletni strani občine oz. ga prejmete na sedežu občine.
Rok za oddajo vsebinskega in finančnega poročila s prilogami (računi, potrdili o plačilih) je **31. 3. 2015.**
V kolikor prejemnik sredstev ne bo oddal predmetnega poročila za leto 2014, ne bo upravičen do sredstev, ki bodo razpisana po posameznih področjih v letu 2015.

Klaudija Povše, občinska uprava

80 let Antonije Zore

Antonija Zore, Bambičeva Tončka, iz Dola pri Šmarjeti, je 5. 1. 2015 obeležila že 80 let življenja. Leta 1935 so jo sveti trije kralji prinesli na svet mami in očetu kot zadnjo od sedmih otrok. Ker je kruto življenje kmalu vzelo starše in brata, je že v rosnih letih doma prevzela kmetijska dela. To znanje je prinesla tudi v svoj novi, sedanji dom, kamor se je preselila po poroki s sedaj že pokojnim možem Milanom Zoretom. Svoje delovne izkušnje je nabirala kot sobarica v splošni bolnišnici Novo mesto in nato v Termah Krka, kjer je tudi ostala do upokojitve. Kot upokojenka ima zelo natrpan urnik, saj še vedno skrbi za živali, obdeluje vrtove, v zimskih mesecih pa ureja pridelke.

Ob njeni 80-letnici so nas obiskali mag. Bernardka Krnc, županja Šmarjeških Toplic, gospod Janez Turk, predsednik KORK Šmarjeta, in gospa Marija Blažič, poverjenica KORK Šmarjeta.

Vsi skupaj ji želimo še na mnoga zdrava leta.

Njeni domači

90 let Marije Perme

V nedeljo, 15. februarja 2015, je Marija Perme praznovala 90 let. Rojena je bila v Sp. Laknicah kot tretji izmed sedmih otrok v družini Dolenšek.

Od leta 1948 so jo med cerkvenimi klopmi lahko uzrli tudi Šmarječani, saj je svoj »da«, vztrajno voljo in srce poklonila Ivanu Permetu, s katerim sta si ustvarila topel dom. V družino s tremi sinovi in hčerko (Jani, Franci, Marica in Polde) sta ponesla spoštovanje in ljubezen, pozabiti pa ne smemo niti na vso prizadevnost in veselje do dela, ki so jo otroci ponesli tudi naslednjim rodovom.

Ob tem visokem jubileju so jo obiskali mag. Bernardka Krnc, županja Šmarjeških Toplic, in predstavnika Rdečega križa, gospod Janez Turk in gospa Zdenka Kuhar. Na sliki sta poleg slavljenke še najmlajši sin Polde in najmlajši vnuk Luka.

Katja Perme

80 let Alojzija Ivančiča iz Družinske vasi

V času poslavljanja zime in v prihodu pomladi, daljšega dneva in toplega sonca se je 10. 3. 1935 v Družinski vasi rodil Alojzij Ivančič. V domačem okolju veselja in razigranosti v družbi sester in bratov ni bilo konca, dokler jih Lojze pri štirinajstih letih ni zapustil in se podal v svet k stricu v Škofjo Loko. Tam je bilo kruha dovolj, saj je prišel k mlinarju. Ostal je do odhoda v JLA. Po vrnitvi se je zaposlil v tiskarni Mladinske knjige v Ljubljani kot vodja skladišča. Spoznal je mladenko in »sta se vzela«. Družina se je povečala za hčerko in sina.

Žal pa čas hitro mineva, upokojil se je in z ženo sta prišla nazaj v rojstno vas. Tu sedaj uživa v naravi, ob potočku in v sadovnjaku skupaj z ženo, s katero bosta v letošnjem letu praznovala 60 let skupnega druženja. Razveseli se prijateljev, najbolj pa svojih treh vnukov.

Za njegov praznik smo ga obiskale in z njim veselo poklepetale prostovoljke KORK Bela Cerkev skupaj z gospo županjo, mag. Bernardko Krnc. Zaželele smo mu še veliko srečnih, zdravih dni, mesecev in let med svojimi domačimi.

Milena Činkole

80 let Marije Metelko

Marija, prijatelji jo kličemo teta Mici, je zagledala luč tega sveta v mlinarski družini, po domače so jim rekli Pri Žagarju v Globodolu, drugi dan meseca sušca v mirnopeški fari, davnega leta 1935. Ko je bila stara pet let, se je družina preselila v mlin ob Radovlji, ki nosi zdaj številko Šmarjeta 52, po domače: Smrekarjev maln.
Življenje ji ni bilo posuto z rožicami, a je vse prebrodila z dobro voljo in delom.
Žalostna je le dvakrat: takrat, ko stopi iz postelje v vodo, ta je odkar nima več svojega dela (poganjanja mlinskih koles) žal vse prevečkrat njen redni gost, ter takrat, ko človek ne drži dane obljube. Vesela je pomoči dobrih ljudi, predvsem gasilcev.
Minulo leto je obnovila vse strehe, predvsem je ponosna na kozolec. Tudi zdaj, ko je zakorakala ob številki devet, je še polna moči in načrtov. Očke ji kar zažarijo, ko reče: »Še to bom naredila!« O, da bi bilo še veliko takih ljudi!

Prijatelji ji želimo, da bi bila še naprej zdrava in vesela kot doslej.

Foto in besedilo: **Peter Repovž**

♪♫ ♪♫ ♪♫ pozdravček ...

Mali princ: "Ljudje si ne vzamejo časa, da bi sploh kaj spoznali. Pri trgovcih kupujejo kar izgotovljene predmete. Ker pa ni trgovcev, ki bi prodajali prijatelje, ljudje nimajo več prijateljev.« Spoznavajmo naravo. Spoznavajmo živali. Ne kupujmo jih kot izgotovljene predmete.
»Za vedno si odgovoren za tisto, kar si udomačil.« Lahko pozabiš številke, datume, formule ... vse, kar si se naučil. Ne moreš pa pozabiti lepih spominov, lepih trenutkov sreče, pa četudi bi jih rad pozabil. Kajti tisto lepo ni zapisano v spominu, ampak je za vselej spravljeno v tebi, tam, kamor se ne da poseči, v duši ... *^¨)

¸.·´¸.·*^¨) ¸.·*¨)

(¸.·´ (¸.·´ AA povžek **Peter Repovž**

80 let Štefke Dragan

V mesecu radosti in veselih pričakovanj se je pred 80. leti 14. decembra rodila Štefka Dragan. V teh letih se je nabralo veliko doživetij. V mladosti jo je doletelo tudi pastirsko življenje, veliko je morala pomagati domačim, v gozdu je nabirala rože za šopke in jih odnesla v dolino na Otočec. V košari so bila še jabolka, hruške, pa sladke češnje, ki so jih turisti z veseljem pokupili. »Vsak dinar je prišel prav,« je dejala. Družbo sta ji delala brata. Toda kmalu je odšla v svet.
Rodila sta se ji sinova Marjan in Janko. Zaposlila se je v IMV Novo mesto ter zgradila hišo v Sp. Družinski vasi, kjer je uživala ob gojenju rož in sadnem drevju. Rada je imela naravo in ljudi okoli sebe.
Ko je onemogla, je svoj dom osvojila v Penzionu Sreča v Orešju. Tam smo jo tudi obiskali za njen jubilej. Poleg domačih smo ji vse dobro zaželeli tudi župnik Bernardka Krnc, predstavnici KORK Bela Cerkev, predsednica DU Bela Cerkev in Cerkveni pevski zbor Bela Cerkev, v katerem je dolga leta prepevala tudi gospa Štefka. Pri petju pesmi je veselo sodelovala in njen nasmeh na obrazu ji je priklical spomin na prehojeno pot.

Milena Činkole

Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije
KMETIJSKO GOZDARSKI ZAVOD NOVO MESTO

Varno s kmetijskimi vozili v prometu

V letu 2011 so bili na področju prometa in prometne varnosti sprejeti štirje novi zakoni, in sicer Zakon o pravilih cestnega prometa, Zakon o voznikih, Zakon o motornih vozilih, Zakon o cestah. V vsakem izmed njih je nekaj vsebine namenjene tudi kmetom in kmetijskim vozilom, ki vozijo po cestah.

Vsebina zakona o cestah natančno definira oddaljenost pri oranju (1 m vzporedno s cesto in 4 m prečno na cesto), prepoveduje vleko hlodov, kmetijskih priključkov in orodja po cesti ter zahteva, da se ceste po onesnaženju očistijo in omogočajo varen promet.

Zakon o motornih vozilih določa, da morajo tudi neregistrirani traktorji imeti nameščen varnostni lok oz. kabino ter imeti brezhibno delujoče zavore, krmilni mehanizem, luči ... Slednje lahko na polju, travniku ali v gozdu preveri policija, kmetijska ali gozdarska inšpekcija. Važno je tudi določilo, ki omogoča registracijo traktorjev ali traktorskih priklopnikov brez dokazila o lastništvu (računa, kupoprodajne pogodbe itn.), če so bili na ozemlju Republike Slovenije pred 1. 4. 2005 in če lastništvo ni sporno. To določilo velja od 1. 7. 2011 naprej, njegovo trajanje pa ni omejeno. Natančneje so opredeljeni traktorski priključki, ki jih zakon ne šteje med vozila, pač pa jih opredeljuje kot zamenljivi vlečeni stroj (npr. cisterna, obračalnik, trosilnik, nakladalni priklopnik, škropilnica). Kot traktorski priključek se šteje tudi traktorska prikolica (priklopnik), katerega največja dovoljena masa ne presega 5 ton, njegova hitrost pa je konstrukcijsko omejena na največ 30 km/h. Traktorskih priključkov ni potrebno registrirati.

Zakon o pravilih cestnega prometa določa, da je prepovedana vožnja otrok do dopolnjenega leta in pol starosti na traktorjih in delovnih strojih. Ko pa otroci dopolnijo prej omenjeno starost, pa se lahko vozijo na posebnem sedežu, ki je nameščen v kabini, dokler ne dosežejo višine 150 cm. Prav tako zakon določa uporabo varnostnega pasu, v kolikor je varnostni pas nameščen na sedežu traktorja. Traktorje in traktorske priklopnike lahko vozimo s hitrostjo, ki je navedena v homologacijskem dokumentu. Pri traktorjih in traktorskih priklopnikih, ki so bili na ozemlju naše države pred 1. 5. 2014, pa je dovoljena vožnja s konstrukcijsko dovoljeno hitrostjo. Nalepka, ki izkazuje največjo dovoljeno hitrost, mora biti še vedno prilepljena tako na traktorju kot tudi na traktorskem priklopniku oz. traktorskem priključku.

V U.l. RS št. 44/2013 pa je bil sprejet Pravilnik o delih in opremi vozil, ki je določal predvsem za kmetijska vozila določena prehodna obdobja. S 1. 1. 2015 in s 1. 1. 2016 pa se bodo tudi ta prehodna obdobja iztekla in kmetijska vozila bodo morala imeti nameščene vse dele in opremo, ki jim je določena po tem pravilniku.

Tako kot avtomobili morajo imeti tudi traktorji komplet za prvo pomoč z enako vsebino kot avtomobili.

S 1. 1. 2015 tako velja obvezna namestitev in uporaba table za označevanje počasnih vozil (t. i. prisekani trikotnik) na vseh vozilih v prometu, katerih konstrukcijsko določena hitrost ne presega 40 km/h, kot tudi njihova priklopna vozila. Z istim dnem velja kot obvezna oprema traktorja tudi podložna zagozda, najmanj ena na traktorju in najmanj ena na vlečenem priklopniku ali vlečenem priključku.

S 1. 1. 2016 pa bo stopilo v veljavo še nekaj določil prej omenjenega pravilnika. Prvo določilo govori o namestitvi nalepk oz. označevalnih tabel v primeru, če je vlečeni ali nošeni kmetijski priključek širši od 2,55 m in ne presega širine 3,06 m. Označevalne table morajo biti velikosti najmanj 400x400 mm. V primeru, če konstrukcija priključka ne omogoča nameščanje tabel predhodno omenjene dimenzije, pa mora biti označevalna tabla velikosti minimalno 600 cm^2. Prav tako mora biti z označevalnimi tablami označen traktor, traktorski priklopnik ali traktorski priključek, če znaša razdalja med zunanjim robom traktorja ali traktorskega priključka in zunanjim robom pozicijskih svetilk vozila več kot 400 mm. Z istim dnem bo stopilo v veljavo tudi določilo, ki govori, da morata biti pri traktorjih s spredaj nameščenimi traktorskimi priključki v primeru, če znaša vzdolžna razdalja med sredino volanskega obroča traktorja in sprednjim robom traktorskega priključka več kot 3 m, na sprednjem delu traktorskega priključka, nameščeni dodatni stranski ogledali ali ogledali postavljeni v obliki črke V, ki omogočata pregled v smeri, ki je pravokotna na vzdolžno os traktorja. Vendar pa teh ogledal ni potrebno namestiti, če konstrukcija tega ne omogoča (vilice za prevoz bal). Prav tako bodo morali imeti s pričetkom prihodnjega leta traktorski priklopniki in traktorski priključki nameščene zavore.

V okviru izobraževanj, ki jih organizira Kmetijsko gozdarski zavod Novo mesto, Izpostava Novo mesto, smo 24. februarja organizirali predavanja za nosilce kmetijskih gospodarstev. Podrobnosti iz zakonodaje o Označevanju vozil v prometu je predstavil Martin Mavsar, Vlasta Darovic pa je predstavila Ukrepe kmetijske politike v letu 2015. Izobraževanja se je udeležilo 76 kmetovalcev.

Za priklopna vozila z največjo dovoljeno maso do dvakratnika mase traktorjev, ki jih vlečejo in z največjo konstrukcijsko določeno hitrostjo do 10 km/h zavorni sistem ni potreben (samo ročna zavora).

- Za priklopna vozila do največje dovoljene mase 3,5 tone je z največjo konstrukcijsko določeno hitrostjo do 25 km/h dovoljena tudi samo ročna zavora priklopnega vozila, ki se upravlja s traktorja.
- Za priklopna vozila z največjo določeno maso večjo od 3,5 tone je potreben zavorni sistem, in sicer:
- pri največji dovoljeni hitrosti do 25 km/h enocevna zračna ali hidravlična zavora,
- pri največji dovoljeni hitrosti več kot 25 km/h dvocevna zračna ali hidravlična zavora.

Naletna zavora je dovoljena za priklopna vozila:

- z največjo konstrukcijsko določeno hitrostjo do 25 km/h in največjo dovoljeno maso do 8 ton (zavora na eno os),
- z največjo konstrukcijsko določeno hitrostjo do 40 km/h in največjo dovoljeno maso do 8 ton (zavora na vsa kolesa)
- z največjo konstrukcijsko določeno hitrostjo do 80 km/h in največjo dovoljeno maso do 3,5 tone (zavora na vsa kolesa).

Vlečeni traktorski priključek (cisterna za gnojevko, trosilnik hlevskega gnoja ...), katerega največja dovoljena masa presega maso traktorja, ki ga vleče, mora biti opremljen z zavorami, kot je določeno za traktorske priklopnike.

S sprejetjem naštetih predpisov, ki se tičejo tudi kmetijskih vozil in njihovih upravljavcev, se želi predvsem prispevati k večji varnosti vseh udeleženih v cestnem prometu z jasnim ciljem zmanjševanja smrtnih žrtev in hudo poškodovanih.

Martin Mavsar, KGZS – Zavod Novo

Intervju z redarjem Tomažem Resinovičem in inšpektorico Judito Hvala

V preteklem letu sta se kot redar in inšpektorica zaposlila na Medobčinskem inšpektoratu in redarstvu Občin Šentjernej, Kostanjevica na Krki, Šmarješke Toplice in Škocjan. Kaj ste po osnovni izobrazbi in kakšen je postopek za pridobitev naziva redar oziroma inšpektor?

Tomaž Resinovič: Po osnovni izobrazbi sem tehnik varovanja. Postopek za pridobitev naziva redar pa je kar dolgotrajen. Najprej je potrebno opraviti strokovno usposabljanje za občinske redarje na Policijski akademiji v Tacnu. Program strokovnega usposabljanja obsega 410 ur strokovno-teoretičnega in praktičnega usposabljanja, ki se izvaja v učilnici, športni dvorani in na terenu. Po končanem usposabljanju lahko kandidat za občinskega redarja pristopi k preizkusu znanja, vendar le, če se udeleži najmanj 80 odstotkov vsebin, določenih s programom strokovnega usposabljanja. Preizkus znanja je sestavljen iz teoretičnega in praktičnega dela in se opravlja pred tričlansko komisijo, ki jo imenuje minister za notranje zadeve. Uspešno opravljen pisni del je pogoj za pristop k praktičnemu delu. Po uspešno opravljenem izpitu kandidat pridobi naziv redar.

Judita Hvala: Po izobrazbi sem diplomirani inženir tehnologije prometa. Inšpektorji moramo opraviti strokovno usposabljanje s področja upravnega postopka in upravnega spora, postopka vodenja in odločanja o prekrških in postopka inšpekcijskega nadzora. Po končanem strokovnem usposabljanju sledi strokovni izpit, ki se opravlja pred izpitno komisijo. Izpraševalce imenuje minister, pristojen za upravo, izmed strokovnjakov za posamezna izpitna področja.

Območje, ki ga Medobčinski inšpektorat in redarstvo pokrivata, je veliko, saj obsega kar štiri občine. Kako se spopadata z obsežnim delom? Pisarno imata v Šentjerneju, kjer imate najbrž največ obiska v času informacijskih ur. Kako pa imata informacijske ure urejene v drugih občinah? Ali se občani poslužujejo te prakse?

Tomaž Resinovič: Delo v vseh štirih občinah poteka predvsem na terenu, vendar ne po ustaljenem urniku, ampak se termini tedensko ali dnevno spreminjajo. Občani se informacijskih oz. uradnih ur poslužujejo malo, saj dobijo veliko informacij že na terenu ali pa preko telefonskih pogovorov. Informacijske ure so v občini:

Šentjernej: vsak ponedeljek in sredo na sedežu (Trubarjeva cesta 5, 8310 Šentjernej), med 9.00 in 11.00.

Škocjan: vsak prvi in tretji ponedeljek v mesecu, od 12.30 do 14.30.

Šmarješke Toplice: vsako prvo in tretjo sredo v mesecu, od 14.30 do 16.30.

Kostanjevica na Krki: vsako drugo in četrto sredo v mesecu, od 14.30 do 16.30.

Judita Hvala: Medobčinski inšpektorat in redarstvo delujeta na območju občin Šentjernej, Škocjan, Šmarješke Toplice in Kostanjevica na Krki. Območje, ki ga organ pokriva, je veliko in tudi dela je ogromno. Prioritetno obravnavamo situacije, ki predstavljajo nevarnost in ogroženost za ljudi, in velik poudarek dajemo prometni varnosti. **Informacijske ure v prostorih Občine Šmarješke Toplice potekajo** vsako prvo in tretjo sredo v mesecu, od 14.30 do 16.30. Informacijskih ur se običajno poslužujejo zavezanci v postopku in nekoliko manj občani, ki bi potrebovali samo kakšno informacijo ali usmeritev. V tem času se izvede tudi zaslišanje strank in prič v postopku ter opravi kakšen inšpekcijski pregled na terenu. Tehnična opremljenost nam omogoča, da tudi v času informacijskih ur delo poteka nemoteno, ne glede na lokacijo.

Prosila bi vaju za kratko navedbo pristojnosti, ki jih imata kot redar oziroma inšpektorica Medobčinskega inšpektorata in redarstva.

Tomaž Resinovič: Kot redar imam naslednje pristojnosti oz. pooblastila:

Pooblastila po ZORed-u (Zakon o občinskem redarstvu):
- opozorilo
- ustna odredba
- ugotavljanje istovetnosti
- varnostni pregled osebe
- zaseg predmetov
- zadržanje storilca prekrška ali kaznivega dejanja
- uporaba prisilnih sredstev (fizična sila, plinski razpršilec, sredstva za vklepanje ali vezanje)

Vršim pa tudi nadzor nad izvajanjem naslednjih zakonov oz. določenih členov zakona:
- Zakon o pravilih cestnega prometa (ZPrCP), Zakon o cestah (ZCes), Zakon o varstvu javnega reda in miru (ZJRM), Zakon o zaščiti živali (ZZZiv), Zakon o volilni in referendumski kampanji (ZVRK)
- vsi zgoraj našteti zakoni pa temeljijo na Zakonu o prekrških (ZP) ter Zakonu o splošnem upravnem postopku (ZUP)

Delovno področje občinskega redarstva je:
- nadzorovati varen in neoviran cestni promet v naseljih, varovati ceste in okolje v naseljih in na občinskih cestah zunaj naselij
- skrbeti za varnost na občinskih javnih poteh, rekreacijskih ter drugih javnih površinah
- varovati javno premoženje, naravno in kulturno dediščino
- vzdrževati javni red in mir

Judita Hvala: Kot inšpektorica opravljam nadzorstvo nad izvajanjem spodaj navedenih občinskih predpisov in drugih aktov, s katerimi občina ureja zadeve iz svoje pristojnosti.
- Odlok o občinskih cestah v Občini Šmarješke Toplice
- Odlok o odvajanju in čiščenju komunalne in padavinske odpadne vode v Občini Šmarješke Toplice
- Odlok o izvajanju gospodarske javne službe zbiranja in prevoz komunalnih odpadkov in gospodarske javne službe odlaganja ostankov predelave ali odstranjevanja komunalnih odpadkov v Občini Šmarješke Toplice
- Odlok o oskrbi s pitno vodo v Občini Šmarješke Toplice
- Odlok o turistični taksi v Občini Šmarješke Toplice
- Odlok o občinskih taksah v Občini Šmarješke Toplice
- Odlok o oglaševanju in usmerjevalnem sistemu v Občini Šmarješke Toplice

- Odlok o tržnicah in prodaji blaga zunaj prodajaln v Občini Šmarješke Toplice
- Odlok o grbu in zastavi Občine Šmarješke Toplice

Če inšpektor pri opravljanju nalog inšpekcijskega nadzora ugotovi, da je kršen zakon ali drug predpis oziroma drug akt, katerega izvajanje nadzoruje, ima pravico in dolžnost:

- odrediti ukrepe za odpravo nepravilnosti in pomanjkljivosti, v roku, ki ga sam določi,
- izvesti postopke v skladu z zakonom o prekrških,
- naznaniti kaznivo dejanje ali podati kazensko ovadbo za kaznivo dejanje, ki se preganja po uradni dolžnosti,
- predlagati pristojnemu organu sprejem ukrepov,
- odrediti druge ukrepe in opraviti dejanja, za katere je pooblaščen z zakonom ali drugim predpisom.

Če pri opravljanju nalog inšpekcijskega nadzora odkrijem nepravilnosti in ocenim, da je glede na pomen dejanja opozorilo zadosten ukrep, najprej le ustno opozorim na nepravilnosti ter na njihove posledice in določim rok za njihovo odpravo. V kolikor nepravilnosti niso odpravljene v določenem roku, se postopek nadaljuje z izrekom drugih ukrepov v skladu z zakonom.

Kakšen je postopek, če želi občan prijaviti kršitev?

Tomaž Resinovič: Občani lahko prijavijo kršitev:

-pisno na naslov: **Medobčinski inšpektorat in redarstvo občin Šentjernej, Škocjan, Šmarješke Toplice in Kostanjevica na Krki**, **Trubarjeva cesta 5, 8310 Šentjernej**

- osebno na zgoraj omenjenem naslovu v času uradnih ur
- po e-pošti: medobcinsko.redarstvo@sentjernej.si
- na tel. št.: 031739894

Judita Hvala: Inšpekcijski službi Medobčinskega inšpektorata in redarstva Občin Šentjernej, Škocjan, Šmarješke Toplice ter Kostanjevica na Krki **lahko podate pisne prijave na predpisanem obrazcu, ki je objavljen na spletnih straneh občin ustanoviteljic.**

Prijavo nepravilnosti lahko pošljete:

Po pošti na naslov:
Medobčinski inšpektorat in redarstvo občin Šentjernej, Škocjan, Šmarješke Toplice in Kostanjevica na Krki, Trubarjeva cesta 5, 8310 Šentjernej
Po elektronski pošti na naslov: judita.hvala@sentjernej.si in medobcinski.inspektorat@sentjernej.si
Prijavo nepravilnosti lahko oddate tudi na sedežu organa ali na telefonsko številko 07/393 35 63.
Pri prijavi nepravilnosti inšpektoratu je zelo pomembno navesti čim bolj konkretne podatke (povzročitelja, lokacijo, hišno številko, številko zemljišča, parcele, kratek opis nepravilnosti itd.).
V skladu z Zakonom o inšpekcijskem nadzoru je inšpektor dolžan varovati tajnost vira prijave in vira drugih informacij, na podlagi katerih opravlja inšpekcijski nadzor. Podatke o prijavitelju potrebujemo zgolj zaradi morebitne uvedbe postopka o prekršku, v kolikor bi bila podana lažna prijava. Potrebno je opozoriti na določbo 39. člena Zakona o inšpekcijskem nadzoru, kjer je določeno, da se z globo 500,00 eurov kaznuje fizična oseba, ki poda inšpekciji lažno prijavo.

Katere so tiste kršitve, ki so v vseh štirih občinah najpogostejše, in katera je tista kršitev, ki prevladuje v Občini Šmarješke Toplice. Vaš cilj je zagotovo v prvi vrsti zagotoviti uspešen nadzor in uvedbo preventivnih ukrepov za preprečevanje kršitev in situacij, zaradi katerih bi nastala večja škoda za ljudi in skupnost. Kateri bi bili primerni ukrepi za zmanjšanje kršitve, ki ste jo navedli kot najpogostejšo v Občini Šmarješke Toplice?

Tomaž Resinovič: Najpogostejše kršitve v vseh štirih občinah so parkiranje na prostorih, namenjenih invalidom, brez parkirne karte, parkiranje na pločnikih, avtobusnih postajah ter neupoštevanje prometne signalizacije. Opažam pa tudi veliko kršitev v zvezi z neuporabo varnostnega pasu ter uporabo naprav, ki zmanjšujejo vidno in slušno zaznavanje voznika med vožnjo (mobilni telefoni), za kar sem tudi pristojen.
V Šmarjeških Toplicah prevladuje kršitev v zvezi z nepravilnim parkiranjem, in sicer na avtobusnih postajališčih (Prinovec in Osnovna šola Šmarjeta), pločnikih ter na prehodih za pešce – predvsem pri Osnovni šoli in Občini.

Judita Hvala: Največ kršitev zaznavamo na cestnem področju. Veliko je kršitev na področju odvajanja meteornih voda, ki je iz nešteto objektov usmerjena kar na občinsko cesto. Kar nekaj težav in neprijetnosti udeležencem v prometu povzroča tudi razrasla vegetacija. Veliko je posegov v varovalni pas občinske ceste. Potrebno je poudariti, da je v varovalnem pasu občinske ceste raba prostora omejena in da je gradnja ali rekonstrukcija gradbenih objektov ter postavljanje kakršnih koli drugih objektov in naprav dovoljena le s soglasjem občinske uprave.

V občini Šmarješke Toplice je največ vodenih inšpekcijskih postopkov pa tudi veliko izrečenih ustnih opozoril z določenim rokom za odpravo nepravilnosti ravno na področju že zgoraj omenjenega odvajanja meteornih voda. V skladu s predpisi je prepovedano na in v cestno telo javne ceste odvajati meteorno vodo, odplake in druge tekočine, ker takšno dejanje uničuje cesto ter ogroža, ovira in zmanjšuje varnost prometa. Moramo se zavedati, da je še posebej v zimskem času toliko večja nevarnost zaradi posledično poledenelih cest in da lahko v primeru prometne nezgode nastane tudi morebitna odškodninska odgovornost povzročitelja nepravilnosti.
Ravno tako je v občini Šmarješke Toplice kar nekaj težav z razraslo vegetacijo v območje cest. V ta namen je izrečenih veliko ustnih opozoril in uvedenih nekaj inšpekcijskih postopkov. Potrebno je poudariti, da ste lastniki zemljišč dolžni poskrbeti za razraslo vegetacijo, ki sega iz vaših zemljišč v območje ceste, in da je vaša dolžnost izvajati vzdrževalna dela skozi vse leto, saj je opozorilo s strani inšpektorice lahko izrečeno le enkrat.

Ali boste v letu 2015 nadzor usmerili v kakšno specifično pristojnost redarstva?

Tomaž Resinovič: V letu 2015 bomo delovali na področju varnosti v cestnem prometu, predvsem bomo pozornost usmerili t. i. ranljivim skupinam udeležencev v prometu (otroci, invalidi, starejši), nadzoru nad mirujočim prometom (nepravilno parkiranje) in odlaganju odpadkov oz. črnim odlagališčem. S tem želimo zagotoviti varnost v cestnem prometu za vse udeležence, predvsem za otroke, starejše in invalide ter poskrbeti za varovanje cest in okolja. Seveda pa to ne pomeni, da bomo zanemarili vse druge pristojnosti, ki jih imam.

Judita Hvala: Tudi v prihodnje bo inšpektorat dajal poudarek na ureditev cestnega področja in tako kot do sedaj obravnaval vse ostale prejete prijave nepravilnosti. Večjih sprememb glede obsega in načina delovanja organa pa zaradi kadrovskega manjka, vsaj v prvi polovici prihodnjega leta, ne bo.
Hvala za pojasnila, želim vama uspešno delo še naprej.

Mateja Bobič, občinska uprava

Alojzija Ilovar na srečanju članic DPŽ Šmarjeta v Orešju, oktober 2014.

Alojziji Ilovar v slovo

Alojzija Ilovar je bila rojena 26. 9. 1933 v vasi Šentjošt pod Gorjanci, kjer je preživljala svojo mladost. K Ilovarjevim v Šmarjeto se je primožila na belo nedeljo daljnega leta 1961. Z možem Ivanom sta prevzela delo na kmetiji. Dobro se je sporijela z vlogo matere, gospodinje in kmetice. Čeprav je skrbela za številno družino in je imela ogromno dela in skrbi na kmetiji, se je kmalu začela udeleževati raznih aktivnostih v kraju. Vedno je bila pripravljena pomagati drugim, tako sosedom kot raznim društvom. Bila je med ustanovitvenimi članicami Aktiva kmečkih žena, kasneje tudi Društva podeželskih žensk Šmarjeta, dejavna je bila v Gasilskem društvu Šmarjeta in v Društvu vinogradnikov Šmarjeta. S Turističnim društvom je dolga leta tekmovala na prireditvi »Igre pod dedovo lipo«, kjer praktično ni imela konkurence v nošenju jerbasa na glavi. Dolga leta je pela v Cerkvenem pevskem zboru, od leta 2005 pa smo je poznali kot pevko pri Ljudskih pevkah Šmarjetke.

Njena dobra volja in svojevrsten smisel za humor sta jo vedno spremljala in ljudje so jo dobro poznali tako v Šmarjeti kot v celi občini Šmarješke Toplice. Po njenih znamenitih pripovedih o delu in težavah, ki so bile prisotne v družini, ko je prišla k Ilovarjevim, je bila napisana dramska igra z naslovom »Podgorka sap'ca«, avtorice Marije Pavlin. Igra je bila večkrat uprizorjena na odrih kulturnega doma v Šmarjeti in Beli Cerkvi, gostovala pa je tudi na odrih širom Dolenjske. Alojzija je pri igri sodelovala kot pevka pri ljudskih pevkah Šmarjetke.

Z leti so ji njene življenjske moči začele pešati, vendar pa je s svojo prisotnostjo še vedno sodelovala pri domala vseh aktivnostih v društvu. Od nas se je k večnemu počitku poslovila konec decembra 2014. Za vedno nam bosta ostala v spominu njena trdna volja do življenja in sočutje do ljudi ter dragoceni življenjski nauki.

Upravni odpor DPŽ Šmarjeta

Predavanje o apiterapiji

V Društvu podeželskih žena in deklet Bela Cerkev vse leto pripravljajo tudi različna predavanja. V goste radi povabijo zanimive goste. Ker je tu obdobje virusov in gripe, je društvo te dni povabilo na predavanje o apiterapiji. Zbranim je v kulturnem domu spregovoril domačin, čebelar Roman Košale iz Šmarjeških Toplic. Že vrsto let se namreč ukvarja s čebelarstvom, je tudi predsednik Čebelarskega društva Šmarjeta – Škocjan. Košale je spregovoril o apiterapiji, predstavil pa je tudi čebelje produkte, ki so zelo pomembni za ohranitev zdravja. Med drugim je izpostavil pomen ameriškega slamnika z medom, ki zelo dobro vpliva na grlo, ter rdečo peso z medom, ki pomaga k boljšemu imunskemu sistemu. V njihovem čebelarstvu vse dela z domačim medom in domačimi zelišči. Košaletove izdelke so obiskovalci lahko tudi poskusili ter si jih nabavili za domov. Košale meni, da se ljudje še premalo zavedajo, kako zdrav je med in da takega medu, kot je v Sloveniji, v svetu ni.

Ada Udovč

Med v kulinariki

Rižota z regratom in medom

Sestavine za 5 oseb:
0,25 kg regratovih listov
0,32 kg riža
0,05 l oljčnega olja
0,08 kg čebule
0,08 l sladke smetane
0,04 kg naribanega parmezana
0,02 kg masla
0,04 kg medu
0,50 l belega vina
sol

Na olju prepražimo čebulo, dodamo riž, ga prepražimo, da ostekleni in zalijemo z vinom, dodamo narezane regratove liste, dušimo in po potrebi zalijemo z juho. Ko sta riž (al dente) in regrat kuhana, dodamo maslo, sladko smetano, med in parmezan. Premešamo in ponudimo.

Sadni narastek

Sestavine za 5 oseb:
0,25 kg prosene kaše
0,10 kg hruške
0,20 kg jabolka
0,20 kg pomaranče
0,10 kg banane
4 jajca
0,12 kg medu
1 vanilin sladkor
Mleti: janež,cimet, piment
0,05 kg masla
0,05 kg naribanih lešnikov

Proseno kašo skuhamo v dvojni količini vode, nato jo ohladimo. Oprane in olupljene hruške in jabolka narežemo na kocke, ravno tako pomaranče in banane. V skledi zmešamo ohlajeno proseno kašo z rumenjaki, dišavnimi začimbami, medom in sadjem ter dodamo sneg, ki smo ga stepli iz štirih beljakov. Model za narastek namažemo z maslom in posipamo z naribanimi lešniki. Maso damo v pripravljen model in pečemo v prej segreti pečici pri 160 stopinjah C.

Elizabeta Verščaj

Občinsko tekmovanje v namiznem tenisu

V soboto, 7. februarja 2015, smo se ljubitelji in ljubiteljice namiznega tenisa zbrali na tradicionalnem občinskem tekmovanju v telovadnici Osnovne šole Šmarjeta. Med sabo smo se pomerili po kategorijah, in sicer ločeno v ženski in moški. V ženski kategoriji je bilo 6 tekmovalk, v moški pa 21. Na stopničkah za prvaka občine Šmarješke Toplice je tretje mesto zasedel Vid Zabukovec, drugo mesto Tomaž Jerele, zmagovalec pa je tudi letos postal Andrej Ilovar.
V boju za prvakinjo občine Šmarješke Toplice je tretje mesto zasedla Tjaša Glavan, drugo mesto Tea Tomažin, mesto najboljše pa je ponovno pripadalo Tatjani Hribar.
Poleg občinskega tekmovanje je vzporedno potekalo še tekmovanje za prvaka in prvakinjo Osnovne šole Šmarjeta, za kar so najboljši prejeli priznanja.
Pridružite se nam prihodnje leto, da nas bo še več, kajti šport združuje, povezuje, razveseljuje in ne nazadnje pomlajuje!

Tea Tomažin

Mešani pevski zbor Zbure in koncert »Adventni je čas«

V mesecu decembru 2014 smo se ljubitelji zborovskega petja in božičnega vzdušja zopet zbrali v Slapih, v cerkvi Karmelske matere božje. Letošnji koncert je bil organiziran že osmo leto zaporedoma. V goste smo povabili Mešani pevski zbor KD Franc Bogovič Dobova, s katerim prijateljujemo že vrsto let, da so nam zapeli nekaj ljudskih pesmi. Prvič so nas obiskali moški pevski zbor Pergula Sv. Peter s Primorske, ki so s svojim istrijanskim naglasom in humornim besedilom prinesli svež veter. Nato pa nam je zapela in zaigrala še domačinka Valentina Kragelj na klavirski harmoniki in kitari. Veseli smo bili, da je bila cerkev tudi tokrat polna in da so naši poslušalci vzeli ta koncert za svojega. Po zaključku je sledila še pogostitev ob lokalnih dobrotah, za katere smo poskrbele pevke in vedno aktivne članice DPŽ iz Zbur. V teh hitrih časih pa je bila dobrodošla tudi topla beseda in stisk roke.

ABV

Dvoranski turnir za pokal PLASTOFORMA

Športno društvo Šmarjeta je v nedeljo, 28. 12. 2014, priredilo tradicionalni turnir v dvoranskem nogometu, v telovadnici OŠ Šmarjeta. Povabili smo ekipe z območja občine Šmarješke Toplice. Na povabilo se je odzvalo 9 ekip. Prvi del turnirja se je odigral v treh skupinah, zmagovalci skupin pa so se nato pomerili med sabo. Iz skupinskega dela so se v nadaljnje tekmovanje uvrstile ekipe Vinice, Plastoforma in G. M. Novak. Po zaključku turnirja je sledilo druženje in malica v gostišču Pri dediju.

Turnirja so se udeležile naslednje ekipe:

- Banat
- G. M. Novak
- Izkušeni
- Mirovniki
- Plastoform Šmarjeta 1
- Plastoform Šmarjeta 2
- Vinica
- Zbure
- Yugo&EL-DI

Zmagovalna ekipa turnirja

Končni vrstni red:

- Plastoform Šmarjeta 1
- Vinica
- G. M. Novak

Najboljši igralec turnirja je bil Jure Žagar iz ekipe Plastoform Šmarjeta 1, najboljši vratar turnirja pa Rok Lipar iz iste ekipe.

Športni pozdrav,**ŠD Šmarjeta**

Moje srečanje s skupino ŠOLA ZDRAVJA

(skupina Šola zdravja iz Šmarjeških Toplic)

Prvič sem se vključil v skupino ŠOLA ZDRAVJA (ŠZ) oktobra, leta 2012 v Komiži na jadranskem otoku Visu.
Vsako jutro smo že pred 8.00 uro odšli na plažo pod hotelom Biševo in tam izvajali jutranjo telovadbo "1000 gibov" po idejnem vodju dr. Nikolaya Grishina.
Občutek po prvem razgibavanju je bil veličasten in poživljajoč še zlasti na koncu, ko smo se vračali bosih nog in bredli po morju in še kako čutili droban pesek pod podplati. Bilo je tudi zabavno, zame nekaj povsem novega, svežega, doživljanje jutra med novimi obrazi, na povsem drug način kot doma.
To leto smo zakorakali v poletje že zelo zgodaj. Telovadili smo vsako jutro in se vračali v hotel na zajtrk. Po zajtrku smo nadaljevali s sprehodi in popoldanskim kopanjem v sorazmerno toplem morju za ta letni čas.
Ritem mojega življenja se je dejansko spremenil in čutil sem, da v pozitivno smer. Ta jutranji obred oz. naš novi ritual smo potem nadaljevali tudi v Novigradu pri Umagu, v Fažani in Funtani. V Novigradu smo jutranji telovadbi dodali tek do Marede in nazaj ali pa kombinirali tek in plavanje. V vsakem primeru je postala jutranja telovadba del mojega vsakdana.
Je pa res, da sem zaradi raka in posledični operaciji že preje popolnoma spremenil način življenja in prehranjevanja. Čez noč sem postal vegetarijanec, niti nisem užival nobenega kruha, mleka, krompirja, kave, alkohola, umetnih konzervansov, itd. Sedaj uživam omenjena živila le občasno, v manjših količinah. Iščem izvirno domačo hrano in pijem samo vodo iz Snovika.
Imel sem srečo, da so mi odkril raka v zgodnjem stadiju in mi ni bilo potrebno jemati nobenih zdravil oz. kemoterapij ali obsevanj. Res velika sreča, kar sem dojel šele kasneje.
Seveda sem se po operaciji veliko več gibal in več pil zdravo izvirsko vodo. Z jutranjo telovadbo "1000 gibov" sem tako še dodatno obogatil moj način zdravegan življenja. Sem pa tja si privoščim različne masaže, savno in tudi daljše izlete (Neum, Fojnica), križarjenja (Costa), krajša eno- ali več dnevna potovanja in obiski različnih toplic. V zimskem času sem obiskal tudi mojega prijatelja Andreja Zorka, ki se je poročil na Baliju. Tako sem se za dva meseca odpravil s prijatelji z Visa tudi na Bali. Prijatelji iz Strunjana, ki že 11 let hodijo na Bali so nam priskočili na pomoč z nasveti in tudi pri prvih korakih po Baliju, kar je nadvse vredno, ko še čisto zelen začneš spoznavati daljne dežele, ljudi in običaje.

Po vseh neverjetnih naključjih, srečanjih in druženjih s čudovitimi ljudmi sem zaradi ljubezni pristal v Šmarjeških Toplicah. Tu sem začel redno in resno telovadit vsako jutro in to mi je prišlo resnično v kri. Če je še tako slabo vreme, skoraj ni dogodka, ki bi me odvrnil od jutranjega snidenja s čudovitimi domačini tega zdraviliškega kraja. Res je nekaj posebnega v njih in vsak je posebej topel človek s svojimi talenti. Morda doprinese tudi sama lokacija kraja oz. parka Terme »KRKA«, kjer telovadimo vsak delovnik med polosmo in osmo uro. Skupina se srečuje že več kot štiri leta, dan za dnem, vedno v veselem pričakovanju naslednjega dne.
Res me jutranja telovadba spravi iz postelje precej preje kot bi sicer vstajal sedaj, ko sem v pokoju. Na ta način mi telovadba dnevno podari več časa kar me razveseljuje, saj sem že na vse zgodaj poln energije.
Kondicijo vzdržujem z daljšimi pohodi, ki jih organizira skupina ŠZ vsak zadnji torek v mesecu, z vzponi na nižje ali višje vrhove, s krajšimi ali daljšimi izleti mimo zgodovinskih obeležij, z druženjem s somišljeniki v različnih krajih ob praznovanju obletnic posameznih skupin ŠZ. Vsa ta druženja veliko pripomorejo k zmanjševanju vsakodnevnega stresa ali depresivnega stanja. Namreč, zaradi veselih, žalostnih ali tragičnih dogodkov, ki nas spremljajo na poti našega življenja, kaj hitro lahko zapademo v depresivna stanja, če nimamo ob sebi dobrih prijateljev.
Sam sem se srečal s podobnimi težavami, vendar tedaj še nisem poznal skupin ŠZ. Po operaciji sem zaradi postoperativne depresije obiskoval tečaj avtogenega treninga. Udeležil sem se večkrat raznih meditacij, tečaja dihanja pri Katji Gregl, opravil sem obisk pri indijskem ajurvedskem zdravniku itd. To pa ni poceni. Cenejša je članarina v skupini ŠZ. Druženje je najboljša terapija, ki deluje preventivno na našo psiho in nas tako obvaruje pred različnimi depresijami, ki bi nas lahko dosegle in zlomile.
Po jutranjem razgibavanju in prijetnem druženju ob kavici ali čaju se vrnem domov poln optimizma in energije, ki mi da moči za realizacijo vseh opravil, ki me še čakajo ta dan.
In vse to me zares navdušuje.

Zapisal: univ.dipl.inž.el, **Valentin MARINKO**, v pokoju,
član skupine ŠZ Šmarješke Toplice

Štefanovo

Na god sv. Štefana, zavetnika konj, se je zbralo 32 konjenikov, ki so pod praporom Konjeniškega društva Sveti Jurij Grčevje, pod vodstvom domačina Antona Jožefa prijezdili v vas, kjer jih je pričakala množica gledalcev. Tradicionalno žegnanje konj se je odvilo pred cerkvico sv. Štefana, župnik Andrej Golčnik je najprej blagoslovil vodo, nato še konje in konjenike. Po blagoslovu je župnik povabil obiskovalce v cerkev k sveti maši, ki je bila posvečena tudi državnemu prazniku – dnevu samostojnosti in enotnosti.

Jaanika Laas

Ekipa U8, zaključek turnirja v Trebnjem, 2. mesto liga Dolenjska.

NK Šmarješke Toplice

V teku je peto leto delovanja Nogometnega kluba Šmarješke Toplice. To sezono imamo v tekmovalnem pogonu 2 ekipi, in sicer skupino do 8 let ter skupino do 9 let. Obe skupini se uspešno merita v MNZ Ljubljana skupaj z vrstniki iz dolenjskega in ljubljanskega okoliša. Obe ekipi pa skupaj

Organizacija lige v Športnem parku Plastoform.

z vrstniki iz Dolenjske in Posavja nastopata tudi v zimski ligi Dolenjske.
V septembru se je, po pričakovanju, priključilo veliko mladih nogometnih navdušencev. Tako trenutno v našem klubu trenira preko 30 otrok, starih od 5 do 9 let. Treninge izvajamo trikrat tedensko v toplih mesecih (zunaj pri OŠ), v zimskih pa dvakrat tedensko (telovadnica OŠ).
V septembru smo organizirali tudi ligo v Športnem parku Plastoform, v katerega smo privabili kar nekaj nogometnih navdušencev ter pritegnili pozornost številnih mimoidočih.
Vsako leto je velik prirast otrok na treningih tudi v spomladanskem delu. Tako pozivamo vse otroke, ki bi si želeli trenirati in uživati v nogometu, da se nam pridružijo. Več informacij lahko dobite na našem e-naslovu: nksmarjeske-toplice@gmail.com
Zahvalili bi se predvsem staršem in donatorjem za finančno podporo pa tudi OŠ Šmarjeta ter Plastoformu za uporabo igrišč in telovadnice!
Športni pozdrav,

NK Šmarješke Toplice

Aktivni upokojenci

Vsak prvi torek v mesecu je pohod po lepih krajih Vinjega vrha, ki ga organizira Društvo upokojencev Bela Cerkev in ostali zvesti člani. Besedilo in foto: **Ivan Petančič**

Tekaška vadba

Letos bo že tretje leto zapored tekaška vadba potekala v Šmarjeških Toplicah, z zbirališčem na makadamskem parkirišču pri zunanjih bazenih Term Krka. Vadba bo potekala vsak torek, od vključno 31. marca dalje ob 18.00 pa vse do konca novembra. V mesecu juniju, septembru in oktobru pa bo vadba potekala tudi ob četrtkih ob enakem terminu.
Vadba je namenjena vsem teka željnim, še posebej vabljeni začetniki, s katerimi bomo pretečene metre in kilometre gradili postopoma, z vsemi osnovami pravilne tehnike in izvajanja teka v naravi.
Možnosti za izvajanje vadbe imamo več kot dovolj, saj smo že lani koristili vse metode tekaške vadbe (neprekinjena, intervala in fartlek), izkoristili smo klance, ravnine, ovire ... Vsekakor pa je začetek ali pa nadaljevanje veliko lažje v družbi, obdani z enako mislečimi, tako da izgovorov ni. Pridružite se lahko kadarkoli, tudi vmes ali na koncu leta. Priporočljivo je imeti s sabo kako plastenko z vodo, vetrovko ali kakšno vrhnje oblačilo, ki ga odložimo po ogrevanju, ter tekaške superge.
Skupaj se bomo tudi odločili za obisk kakšne tekaške prireditve, kot je to v praksi, bomo tek združili z izletom.
Vsi termini vadbe in morebitne spremembe ure (v poletnem času bo vadba potekala kasneje), so objavljeni na spletni strani www.drustvo-marathon.si in Facebook strani Teki Dolenjske, za vsa vprašanja pa je na voljo elektronski naslov: tekidolenjske@gmail.com. Se vidimo!

Aleš Lindič, prof. šp. vzgoje

Šmarješki osnovnošolci so po končani šoli v naravi na Vojskem takole pozirali pred fotografom Andrejem. Vsi celi, nasmejani, malce utrujeni, polni novih izkušenj in znanj.

Šmarješki osnovnošolci v šoli v naravi

Učenci 5. in 6. razreda (49 otrok) so bili od 9. do 13. marca 2015 na izpopolnjevanju znanja naravoslovja, smučanja in socialnih veščin v CŠOD na Vojskem nad Idrijo. Že samo vzpenjanje z avtobusom po Idrijskem hribovju je bilo adrenalinsko doživetje. Malokdo si je predstavljal, da bo na vrhu kakšna živa duša, morda kazenski bataljon.

Pa vendar, prišli so v mali zemeljski raj, na redko poseljeno kraško planoto v predalpskem Idrijskem hribovju. Zaradi povprečne nadmorske višine okoli 1000 m ima skoraj gorsko podnebje. V tem klimatsko neugodnem okolju so se naselili ljudje, da bi se ukvarjali z gozdarstvom za potrebe idrijskega rudnika. Hkrati so se zaradi preživetja naučili tudi suknarstva in žebljarstva, saj so naravne razmere za kmetijstvo skorajda neprimerne. Na območju je možno najti številne kraške pojave, kot so plitva brezna in jame v dolomitu, krajše ponikalnice ter nižje ležeče močne izvire. Odličen razgled omogoča, da vidimo Tolminsko, Julijske Alpe s Triglavom ter italijanske Dolomite. O zgodovinski pomembnosti področja priča cerkev Sv. Jožefa, ki je bila zgrajena v 17. stoletju, Partizanska tiskarna Slovenija in krvavi zaključek druge svetovne vojne aprila 1945 na planoti med Žgavcem in Vojščico.

Prav to visokogorsko področje s svojimi specifičnimi značilnostmi in ljudmi, ki so navajeni trdega dela in skromnosti, je nudilo odlično priložnost spoznavanja drugačnosti.

Učenci so praktično preizkusili veščine alpskega in nordijskega smučanja (tek na smučeh), spoznavali orientacijo v naravi, astronomijo in vremenoslovje. Poseben izziv pa je bila priprava tradicionalne jedi – idrijskih žlikrofov, ki so jih, seveda pod vodstvom domačinke, sami pripravili za kosilo. Napisali so svoje prvo (morda tudi zadnje) klasično pismo, nanj prilepili znamko in ga odposlali na domači naslov. Sprotni pripetljaji, zabavne igre in ples pa so jim pomagali prebroditi utrujenost in domotožje.

Kljub odmaknjenosti kraja, brez televizije, »mobifonije«, računalnika in »šoping« centrov so se mladi osnovnošolci odlično počutili. Socialne veščine, ki so jih pridobili s to šolo v naravi, jim bodo odlična popotnica na poti k samostojnosti. Kljub polni zaposlitvi in pestrosti programa so nekateri izjavili, da jim je dolgčas. Zakaj?

Jože Novak

Srečni osrečujemo

Medgeneracijsko sodelovanje ima v sodobnem času vse večji pomen, česar se zavedamo tudi v vrtcu Sonček pri OŠ Šmarjeta. Za razvoj prijateljskih odnosov med generacijami in razvijanje empatije je pomembno, da otrokom priskrbimo interakcije s starejšimi občani ter s kritičnim mišljenjem zavračamo stereotipe, ki so nastali v družbi. Ker je vzajemnost med generacijami ključnega pomena, so otroci skupine Račke in Medvedki v času pustovanja obiskali Dom starejših občanov Trebnje v Šmarjeti. S peto pesmijo, plesom in rajanjem so pustne šeme privabile nasmeh na obraze starejših občanov. S pesmijo in plesi njihove mladosti so jih otroci za nekaj trenutkov popeljali v svet preteklosti, spominov. Osrečili smo njihova srca in tudi naša so srečnejša, saj so postala bogatejša za izkušnjo, ki nam jo ponuja okolje, ki nas obdaja.

Jasmina Novak, mag. prof. pred. vzg.

Na poti v Plastoform

Pustno rajanje v vrtcu

Z avtobusom do občinske stavbe

Pustovanje v vrtcu Sonček – povezovanje z okoljem

Obisk maškar v hotelu Terme Šmarješke Toplice, Občini Šmarješke Toplice in firmi Plastoform.

Letos je v pustnem času v vrtcu Sonček program potekal tako, da so si skupine »razdelile« delo in predstavljale zanimive, razigrane in vesele pustne maske na različnih krajih v občini. Tako smo v skladu s Kurikulom za vrtce sledili načelu povezovanja z okoljem, otrokom pa predstavili različna okolja, kjer so veseli obiska »maškar«, ter jim pokazali, da na dan, ko »odganjamo zimo«, lahko »širimo pustno veselje« daleč naokrog.

Skupine drugega starostnega obdobja so si med seboj razdelile obisk hotela Terme v Šmarjeških Toplicah, kjer so pravi plesni nastop prikazali otroci najstarejših skupin – skupini Ribice in Zajčki. Gostje hotela ter osebje so bili nad njihovim razposajenim rajanjem navdušeni, poželi so buren aplavz, maškare pa so bile nagrajene tudi s sladkim prigrizkom. Ob vrnitvi v vrtec so pustno veselje prenesli še uslužbencem na šolski strani – kuhinji in upravi, kjer so šolskim počitnicam navkljub pridno delali. Pustno rajanje se je nadaljevalo v igralnicah in na hodniku do kosila.

Skupine Pikapolonic, Muc in Čebelic so bile zadolžene za »obisk« Občine in bližnje firme Plastoform. Otroci so se najbolj veselili vožnje z avtobusom, ki nas je ob dogovorjeni uri izpred vrtca odpeljal do občinske stavbe, kjer smo se maškare v spremstvu šestih jamskih dam predstavile s pustnim plesom okrog vodometa, ter požele buren aplavz.

Za svoje veselo rajanje in plesne korake smo bile maškare nagrajene s sladkimi bonbončki, ki pa smo jih pospravili v žep in se odpravili čez cesto v stilu slogana »Dvignjena roka za varnost otroka«, saj je čas hitro tekel, nas pa so že nestrpno pričakovali v Plastoformu.

Tu smo uprizorili pravi plesni nastop pod taktirko vzgojiteljice Sabine Vene. Poskrbeli smo za smeh in presenečenje vseh, ki so nas v času malice lahko prišli pozdravit. Za nekatere otroke je bilo to tudi posebej toplo srečanje s starši,

Smučarske radosti v skupini »Ribice« in »Zajčki«

V mesecu februarju smo vsi otroci iz starejših dveh skupin posnemali znane smučarje in smučarke. Najprej smo spoznali osnovno opremo in obutev, ki je potrebna za varno smuko, nato pa smo se urili v samostojnem obuvanju in sezuvanju smučarskih čevljev.

Seznanili smo se s pravilno nošnjo čelade in ostale smučarske opreme. Zanimivo nam je bilo, ko smo spoznali, kako se pravilno nosijo smuči. Ustrezno opremljeni smo se podali na bližnji hrib za šolo. Hoja z eno smučko in s smučkami v hrib je zahtevala kar nekaj napora, vendar nam je z veliko mero vztrajnosti uspelo prilesti na hrib, se prijeti za kolena in se spustiti v dolino. Željni novega znanja smo se tudi naslednji dan podali na hrib, kjer so nas ovire na progi še dodatno spodbujale k zavijanju in smučanju. Počutili smo se kot prava Tina Maze.

Ksenija Krmc, dipl. vzg. predšolskih otrok

starimi starši ali sorodniki, ki so v Plastoformu zaposleni, zato tudi crkljanja ni manjkalo. Prijazen kolektiv je vse maškare pogostil s pijačo in prigrizki, malo smo se pocrkljali, pokramljali in si odpočili, preden smo se polni lepih vtisov, v spremstvu prijaznih nasmehov in toplih besed odpravili nazaj na avtobus.

Z obiski so otroci pust nedvomno doživeli drugače: niso se zgolj zabavali, ohranjali tradicijo in običaj, temveč so poleg tega s svojo lastno zabavo zabavali tudi druge. Za marsikoga se je »navaden« dan z našim obiskom spremenili v praznik.

Mag. **Tija Cvelbar**

PROJEKT PTICE V NAŠEM OKOLJU: Interdisciplinarnost ali kako združevati kurikularne obveznosti s samostojnimi projekti skupine (1.del)

V skupini Muce (3–5) smo se letos v sodelovanju s skupino Medvedkov (3–4) v vrtcu Sonček lotili posebnega, izvenkurikularnega projekta **SPOZNAJMO PTICE V NAŠEM OKOLJU**. Projekt je navdihnila tematika študijskih skupin, kjer se strokovne delavke redno izobražujejo dvakrat letno, poleg sklicev na daljavo. Ideja projekta je bila skozi trimesečje povezovati ostale kurikularne projekte: teden kulture, pust, valentinovo, veliko noč ter vleči »rdečo nit« skozi vse ostale vsebine, ki so v vrtcu večinoma prisotne na tedenski osnovi.

Ker otroci obeh skupin pripadajo drugemu starostnemu obdobju, sva morali vzgojiteljici prilagajati vsebine in dejavnosti

Ptičje maškare

glede na starost otrok, kljub temu pa sva se trudili, da bi vsaj nekaj dejavnosti izvedli skupaj. V ta namen so nama zelo koristile informacije spletne strani DOPPS-a (društvo za opazovanje in proučevanje ptic Slovenije), saj sva tako prišli na idejo sodelovanja pri akciji »Ptice okoli nas« in pomagali pri zbiranju podatkov o pticah v naseljih. Z avtobusom smo se v začetku februarja odpravili v Šmarješke Toplice, kjer smo otrokom predstavile table s slikami in opisi ptic, ki jih po pričakovanjih lahko srečamo na sprehodu po parku. Že v prejšnjih dneh sva otroke seznanjali s slikovnim gradivom o različnih pticah v našem okolju, o njihovem izgledu, načinu oglašanja in drugih osnovnih podatkih. Poleg slikovnega gradiva sva si pri tem pomagali še z raznimi pesmicami in pravljicami, v katerih nastopajo ptice. Srečali smo se z daljnogledom: kako deluje in zakaj ga uporabljamo; muce so si pred izletom celo izdelale svoje iz odpadnega materiala. Ker februar zaznamujejo tudi določeni tedenski projekti, pa sva bili pozorni, da bomo kljub »preskoku« vseskozi ohranjali rdečo nit raziskovanja ptic. Tako smo ob obeleženju **TEDNA KULTURE**, ki pokriva tudi obletnico smrti največjega slovenskega pesnika **Franceta Prešerna**, pazili, da smo na videz različne tematike nekako povezale skupaj. Pojem **tradicije**, ki je bil rdeča nit letošnjega tedna kulture, nam je nudil hvaležne iztočnice na skoraj vsakem področju.

Tako smo na dan, namenjen spoznavanju Franceta Prešerna, vzgojiteljice skupine Muce našle pesem, v kateri je omenjena tudi posebna ptica, ki so jo otroci že poznali iz slikovnega materiala o pticah: ščinkavec. Poleg umetniške dejavnosti trganke pa smo otrokom ponudile tudi peko posebnega, figovega kruha, ki mu pravijo tudi »Prešernov kruh«. Kdor pozna zgodbico o dr. Fig-u, seveda ve, zakaj. Otroci pa že iz obiskov vinogradov vedo, da so fige »sladke« tudi nekaterim pticam, saj so pogosto pokljuvane. Katere ptice pa so najpogostejši obiskovalci vinogradov?

Na dan, namenjen spoznavanju (ne samo ampak tudi tradicionalnega) **plesa** v tednu kulture, smo na melodijo pesmi »PLEŠI, PLEŠI, ČRNI KOS« sestavile preprosto plesno koreografijo v parih, ki vsebuje tudi elemente polke.

Ob dnevu, posvečenemu **igram**, smo otroke seznanile z igro, ki smo jo kot otroci poznali vsi: RISTANC. Da pa bi jo prilagodili starosti otrok in seveda pticam, so številke zamenjale slike ptic, ki so imele na spodnji strani ustrezno število barvnih krogcev. Otroci ob tej igri uživajo še danes. Prav tako navdušeni so nad družabno igro (ptičji) spomin. Idejo s slikovnim materialom za slednjega je ponudila »zakladnica ustvarjalnih idej na temo ptic« - DOPPS.

Tudi **pustovanje** z izdelavo pustnih mask se je letos pokorilo rdeči niti raziskovanja ptic: izdelali smo zgolj ptičje maske in na nek način zopet ostajali zvesti tradiciji, saj je znano, da so bile prve igralske maske, ki so jih nosili gledališki igralci že iz Shakespearovega časa – večinoma živalskega ali domišljijskega izvora.

Pravljico o posebnem piščančku, ki je iskal mamo, PIŠČANČEK PIK, smo vzgojiteljice v skupini Muce uporabile tudi kot prehod na novo tematiko (čustva), ki v mesecu marcu preusmerja pozornost raziskovanja na družino, dom ter povezovanje slednjega z vrtcem. Po kratkem predahu pa se bomo v aprilu znova vrnili k raziskovanju ptic, v sklopu katerega bomo vzgojiteljice skupine Muc in Medvedkov izvedle še nekaj skupnih projektov. Toda to je že druga zgodba. Zaključek raziskovanja ptic v našem okolju pa bo sovpadel z drugim opazovanjem ptic v mesecu aprilu.

Mag. **Tija Cvelbar**

Ljudsko izročilo skozi igro, pesmi in ples

V starejših skupinah (čebelice, muce, pikapolonice, ribice in zajčki) smo se odločili, da bomo teden kulture praznovali tako, da bomo spoznavali ljudsko izročilo.

Odšli smo v knjižnico, kjer smo poiskali različne zgodbe z ljudskim izročilom. Otroci so jih poslušali v jutranjem krogu ali pred počitkom. Iz zgodb so izvedeli veliko zanimivega o preteklosti. Po prebranih zgodbah so otroci likovno ustvarjali, izdelovali lutke in zgodbice tudi zaigrali.

Zgodbe so nas pripeljale do zbiranja in poslušanja ljudskih pesmi. Otroci so povprašali svoje starše in stare starše o pesmicah, ki so jih včasih peli. Pesmi so se naučili in jih zapeli v vrtcu. Najbolj všeč so jim bile izštevanke, nagajivke in prstne igre. Ob le-teh so se zelo zabavali in doživljali zvočnost in ritem. Vse to pa je vodilo k ustvarjanju lastnih rim in pesmi.

Spoznavali smo tudi igrače in igre naših babic in dedkov. Otroci so se tako nekaj časa igrali le s punčkami iz blaga in lesenimi kockami. Zelo radi pa so se igrali tudi igrice Rinkce talat, Mati, koliko je ura, Ristanc in druge. V igralnici so vzgojiteljice narisale polja za igro, otroci pa so vsakodnevno pristopili k igri in se igrali.

V goste smo povabili tudi plesno skupino Kres, ki je predstavila nekaj ljudskih plesov. Pod vodstvom plesalcev smo vsi skupaj zaplesali ples Abraham. Ples je otroke zelo navdušil, zato smo se kasneje naučili še drugih ljudskih plesov: Sijaj sončece, Ob bistrem potočku je mlin, Biba leze.

Dejavnosti so bile otrokom zanimive, saj so jih vodile v raziskovanje naše preteklosti tudi na drugih področjih in na spoznavanje zgodovinskih sprememb.

Vzgojiteljica: **Ines Kulovec**

Natečaj Nivea:
Podarite nam modro srce

Tudi letos smo se v skupinah drugega starostnega obdobja v vrtcu Sonček odločili, da se vključimo v akcijo, ki jo Zveza Prijateljev Mladine v sodelovanju z NIVEO organizira že vrsto let. Se spomnite slogana: podari mi roko? Ali vam je bližje tale: podari modro srce?

Tudi letos so z omenjeno akcijo, ki se je poleg vrtcev in šol udeležijo tudi posamezniki, družine, kdorkoli s humanitarno žilico – s pomočjo zbiranja modrih src (ki si ga lahko »izdelal« tudi kar preko spleta na uradni strani NIVEA) od vsakega namenili 0,25 eur za učni sklad NIVEA. S pomočjo slednjega v sodelovanju z Zvezo Prijateljev Mladine otrokom iz socialno šibkejših družin omogočijo izobrazbo, ki si je drugače ne bi mogli privoščiti.

Pohvalno. Ni bilo naključje, da je tudi letos datum zaključka akcije sovpadal s »praznikom«, ki ga nekateri vrtci bolj, drugi manj obeležijo znotraj svojega programa – valentinovim. Ker pa je bila letošnja rdeča nit projekta NIVEA: »**Ustvari svoje modro srce in podari lepo besedo«** še posebej posrečena, smo se vzgojiteljice odločile, da letos običajno pozornost, ki jo namenjamo prazniku zaljubljencev, preusmerimo v odnose med ljudmi, ki se imajo radi. Kaj pomeni lepa beseda? Katero lepo besedo pogosto slišiš od staršev, sestrice, bratca? Katero ti najbolj pogosto uporabljaš? Kaj sploh nekomu sporočamo z lepo besedo? Veliko smo se pogovarjali o čustvih, kako se počutimo, ko smo veseli, žalostni ali jezni in – zakaj ne – zaljubljeni. Kaj lahko storimo, če se nekdo, ki ga imamo radi, počuti slabo?

Prebirali smo knjige, ki govorijo o odnosih v družini, med prijatelji. Igrali družabne igre, ki spodbujajo sodelovanje, kompetentno učenje drug od drugega, sprejemanje drugačnosti. Raziskovali, kako lahko nekomu izkažemo naklonjenost. S pozornostjo. Lepo besedo. Iz srca podarjeno risbico. Morda iskrenim objemom?

Vsaka skupina je imela umetniško svobodo glede izdelkov – modrih src: po pošti pa smo jih poslali lepo število. Tudi zaradi našega prispevka se je letošnja številka ustavila pri **81.720** zbranimi modrimi srci. Tudi zaradi našega vloženega časa, truda in kreativnosti se bodo nekateri mladi, učenja željni obrazi, pred odhodom v učilnice letos še posebej toplo nasmihali.

Mag. **Tija Cvelbar**

OŠ ŠMARJETA – VRTEC SONČEK
Šmarjeta 1
8220 ŠMARJEŠKE TOPLICE

OŠ ŠMARJETA – VRTEC SONČEK obvešča o

JAVNEM VPISU NOVINCEV

za šolsko leto 2015/16

Vpis v vrtec bo potekal **od 7. 4. 2015 do vključno 14. 4. 2015. Vlogo lahko oddate osebno v tajništvu šole med 7.00 in 14.00 ali jo pošljete po pošti na naslov OŠ Šmarjeta, Šmarjeta 1, 8220 Šmarješke Toplice s pripisom »Vpis v vrtec 2015«.**
OŠ Šmarjeta – Vrtec Sonček izvaja celodnevni program in sprejema otroke vseh starostnih skupin od starosti 11 mesecev do vstopa v šolo. Vrtec vpisuje otroke za čas od 1. 9. 2015 dalje. Na voljo bo 35 mest.
Obrazec za vpis dobite v tajništvu šole ali na spletni strani http://www.os-smarjeta.si pod naslovom ***Vrtec Sonček – Obrazci, cene***. K vlogi ne pozabite priložiti potrebnih dokazil (potrdilo o stalnem prebivališču, o morebitnem samohranilstvu in/ali o morebitnem skrbnikovem statusu študenta ali kmeta).
Starši, ki so vlogo za vpis oddali pred tem vpisom ali so njihove vloge na čakalni listi, morajo vlogo pisno ali ustno obnoviti.
Za informacije smo vam na voljo na telefonskih številkah 07 38 44 180 (tajništvo šole), 07 38 44 194 (vrtec). V času vpisa bodo potekali **dnevi odprtih vrat**, z namenom ogleda vrtca.
O rešitvi vlog boste pisno obveščeni v 30-ih dneh od zaključka vpisa.
Veselimo se sodelovanja z vami!

Ravnateljica zavoda: **Nevenka Lahne**

Velikonočno jajce

Ena izmed velikonočnih jedi, ki ji pri pripravi posvetimo kar precej pozornosti, je zagotovo jajce. Jajce že od nekdaj nosi pomembno simbolno vlogo. Postalo je simbol plodnosti, obnavljanja narave, ponovnega rojstva, preporoda, začetka letnih ciklov ipd. Na različnih koncih sveta najdemo zgodbe, kako se je svet in življenje na njem razvilo ravno iz jajca. Tako naj bi npr. iz zgornje polovice jajca nastal obok neba, iz spodnje pa zemlja. Po drugih zgodbah naj bi se iz jajca razvilo božanstvo, ki je ustvarilo svet. Jajce je v krščanstvu postalo simbol Kristusovega vstajenja, srečujemo pa ga med velikonočnimi jedmi vseh narodov s krščanskim izročilom.
Velikonočna jajca niso posebna samo zaradi svoje simbolike, ampak tudi zaradi načina barvanja oziroma dekoriranja. Barvanje jajc sega globoko v zgodovino. Barvali so jih že stari Kitajci in Egipčani, jajčne lupine so bile najdene v prazgodovinskih grobovih, poslikana gosja jajca so dajali Rimljani svojim rajnim v grob ipd. Cerkev je velikonočno blagoslavljanje jajc vpeljala v 12. stoletju.
Pobarvana velikonočna jajca imajo na Slovenskem različna imena, odvisno od kod prihajajo in na kak način se jih krasi. Najbolj razširjen izraz je pirh, kar je prvotno pomenilo »rdeče obarvan«, sicer pa še srečujemo imena pisanice, pisanke, reménke, remenice ...
Krašenje velikonočnih jajc se je najbolj razvilo v obdobju baroka in rokokoja. Zapise o poslikanih jajcih najdemo že pri Valvasorju v 17. stoletju. Tradicionalna slovenska velikonočna jajca spadajo med najlepše okrašene v Evropi. Raznolikost slovenskih pokrajin se pozna tudi pri raznolikosti krašenja jajc. Nekoč so za barvanje jajc uporabljali naravna barvila, danes pa nam je na voljo paleta različnih pripomočkov za enostavno ter hitro tako barvanje kot krašenje. Najbolj priljubljen in povsod razširjen naraven način barvanja jajc je barvanje z rdečimi

ali rjavimi čebulnimi listi. Pri ustvarjalnosti pri krašenju jajc pa seveda skoraj ni omejitev. Ne samo, da se jajca danes krasijo na zelo različne načine, ampak različni materiali omogočajo, da se izdelujejo velikonočna jajca tudi iz drugih materialov kot npr. lesa, čipke idr.

Martina Fekonja, občinska uprava

Viri:
Kuret N. *Praznično leto Slovencev.* Ljubljana: Družina. 1989.
Ovsec D. J. *Praznovanje pomladi in velike noči na Slovenskem in po svetu.* Ljubljana: Modrijan: 2010.

Jejmo zdravo – uživajmo lokalno pridelano hrano

Že Hipokrat se je poigraval s stavkom ‚hrana naj bo zdravilo in zdravilo naj bo hrana'. Človekov telesni razvoj in zdravje sta zelo odvisna od hrane, zato je izrednega pomena varnost in kakovost hrane, ki jo uživamo. Vedno več strokovnjakov s področja prehrane poudarja pomen uživanja lokalno pridelane hrane. Žal je slovenski potrošnik vse premalo osveščen o prednostih lokalno pridelane hrane.

Stopnja samooskrbe s hrano se v Sloveniji iz leta v leto zmanjšuje. Podatki Statističnega urada (SURS) pričajo predvsem o nizki stopnji samooskrbe z zelenjavo (37 odstotkov), medtem ko je ta pri mesu in jajcih v povprečju več kot 80-odstotna.

Razlogi za nakup lokalno pridelane hrane so številni. Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano (MKGP) navaja, da imamo v Sloveniji enega od treh najboljših sistemov kontrole varnosti hrane v Evropi, da je kmetovanje pri nas zaradi lastnosti slovenskega ekosistema bolj trajnostno.

Lokalno pridelano sadje in zelenjava sta

pobrana v optimalni zrelosti, pridelki iz tujine pa so potrgani pred tehnološko zrelostjo in kasneje umetno dozorijo med prevozom in skladiščenjem. Pri sadju in zelenjavi domačega izvora zaradi bližine pridelave ni treba uporabljati konzervansov in snovi za spodbujanje zorenja, kar je pomemben dejavnik pri našem zdravju. Pomembno je tudi, da je tovrstna hrana **bolj sveža, hranljiva, v njej je ohranjenih več vitaminov in mineralov in je tudi v manjši meri obdelana s pesticidi in ohranjevalci svežine.**

S kupovanjem hrane lokalnega porekla podpiramo lokalne pridelovalce in povečujemo lokalno samooskrbo s hrano.

Lokalna trajnostna oskrba ima poleg bolj kakovostnih živil še širši družbeni pomen. Z nakupovanjem lokalnih pridelkov podpiramo lokalno kmetijstvo, samooskrbo in urejenost okolja ter skrbimo za to, da bodo kmetije v naši skupnosti obstajale tudi v prihodnosti.

Poleg tega z uživanjem lokalne hrane pomembno vplivamo na ohranitev in razvoj podeželja ter skladen regionalen razvoj. Z večanjem obsega potrošnje lokalnih pridelkov in proizvodov se ustvarjajo tudi nova delovna mesta.

Vse zgoraj našteto nas navaja na spoznanje, da je izbira lokalno pridelane hrane zagotovo veliko boljša od kupovanja sadja in zelenjave, ki je zaradi transporta izgubilo skoraj vse svoje hranilne snovi. S tem koristimo našemu zdravju in planetu, ki je zaradi izpustnih plinov že tako ali tako preveč onesnaženo.

Zdravstveni dom Novo mesto
Zdravstveno vzgojni center
Mojca Šenica, mag.

Gomila na Kiclju (jugo vzhodno od Gorenje vasi – Gomilca) – leta 1883 so tu izkopali osem okostnih grobov. Nekateri so bili obloženi in pokriti s kamnitimi ploščami. Med pridatki so bili bronasti uhani, steklene jagode in železni nožički.

Kulturna dediščina

GOMILE

Zgodovinarji pravijo, da so bili naši predniki umni ljudje. Pričakovali bi, da smo danes, v dobi »elektronike«, še vedno. Zato je težko razumeti, da se danes številni naši občani norčujejo iz »žličkarjev«, kakor zaničljivo imenujejo arheologe, ki skrbijo za ohranitev bogate dediščine naših krajev.

Znameniti Šmarječan, pisatelj in župnik v Šmarjeti, je že leta 1887 v svoji knjigi Zgodovina šmarješke fare med drugim zapisal:

»V novejšem času se je veliko pisalo o šmarjeških gomilah. Naj tudi jaz nekoliko opišem. Gomilo so po starem imenovali mogila. Mogila je iz besede mog, kar se pravi rasti. Je torej mogila ali gomila izrastek iz zemlje, kakor krtina, kateri je gomila res podobna.

Teh gomil je v Šmarješki župniji nad stotino. Naj več skupaj jih je pod Vinvrhom, nad Strlacem proti Belicerkvi. Tu je celi podolgasti grič, ki mu v Gomilah pravimo. Lepa hrastina je pokrivala te stare grobove, dokler jih niso leta 1878 in 1879 začeli pregledovati. Posekali so lepe, ravne hraste ter jih prav pod nič dali za prage železničkim tirom. Potem so mnogo gomil prebrskali... Za gozdom Cerovcem je še veliko neprekopanih gomil... Naj veča je bila za Klevevžem, na Griču. Ta je bila 5 m visoka in 22 m po čez široka... Kakor se lahko sodi, so bile gomile družinski grobovi. Kolikor večja je ktera, toliko več imenitnih stvari je v njej. Kjer jih je več skupaj, kakor v Gomilah pod Vinivrhom, so v sredi največje; tako, da bi lahko rekli, da so imeli v Gomilah splošno pokopališče.

Pepel umrlih so spravili v vrče. Te so obdelali in pokrili s kamnitimi ploščami. Okoli pepelnikov in zunaj vloženih plošč leži lepotičje in orodje, ktero so mrtvim v znamenje ljubezni pridejali. Potem so prsti nanesli na okrog ter napravili gomile, veliki krtini podobne.

Učeni starinoslovci trdijo, da so te gomile nakupičili stari Kelti 500 let pred Kristusom. (**Opomba avtorja**: **Danes vemo, da so v naših krajih živeli omikani ljudje celo 5000 let pred Kristusom.)**

Tudi drugod po deželi so prebrskali mnogo gomil, našli mnogo starin, a pravijo, da so šmarješke najlepše. To je gotovo spričevanje, da tukaj ni živel pastirski narod, ali kočarji, ki bi bili svoje črede, od kraja do kraja gonili. Tu so bili stanovitni prebivalci, ki so polje in gorice obdelovali. To so bili umni in omikani ljudje.«

Zanimiva je bila govorica naših prednikov pred dobrimi sto leti. Namerno sem zapisal dobesedno, kakor je zapisal Volčič v svoji knjigi. Upam, da boste besedilo kljub temu razumeli.

Jože Perše

Skeletni ostanki v grobišču na Strmcu.

Arheološka izkopavanja na Vinjem vrhu

Arheološki jarek na Strmcu.

Gradnja vodovodnega omrežja na območju vasi Vinji Vrh je posegla v zaščiteno območje arheološkega najdišča Vinji Vrh pri Beli Cerkvi. Gre za območje, ki leži na strmem, južnem pobočju izpostavljenega grebena Veliki Vinji vrh. Na njegovem najvišjem delu se nahajajo še danes vidni ostanki utrjene prazgodovinske naselbine iz starejše železne dobe. Zaradi svoje dominantne lege nad dolino reke Krke je obvladovala naravno prometno povezavo, ki je potekala po dolini. V okolici naselbine je bilo odkritih več grobišč iz prazgodovinskega in rimskega obdobja. Zaradi gradnje vodovodnega omrežja je Zavod za varstvo kulturne dediščine Slovenije, Območna enota Novo mesto, izdal kulturno varstvene pogoje, ki so narekovali, da se na zaščitenem območju v času gradnje zagotovi izvedba arheološkega izkopavanja in arheoloških raziskav ob gradnji.

Arheološke raziskave je izvedla ekipa podjetja Arhos d. o. o. iz Brežic od oktobra do decembra 2013 ter od marca do junija 2014. Ljubeznivo so mi posredovali podatke o izkopavanjih. Arheološko izkopavanje je bilo opravljeno na delu trase vodovoda, ki je potekala čez območje južnega pobočja Vinjega vrha, ki nosi ledinsko ime Strmec. Na celotnem območju Strmca so bili, ob rigolanju starih vinogradov konec 19. stoletja, odkriti številni zgodnjehalštatski, latenski in rimski grobovi. Strokovna obdelava arhivskih podatkov in situacije na terenu je pokazala, da se na Strmcu nahajajo ostaline šestih zaključenih planih grobišč, ki so med seboj ločena s posameznimi ježami med terasami.

Prazgodovinska lončenina z Vinjega vrha.

Ostanki rimskih strešnikov iz jarka pri Bevčevi domačiji.

Trasa vodovoda je potekala čez eno od teh grobišč. V tem grobišču je Plečnik leta 1900 za dunajski Naravoslovni muzej izkopaval in odkril 11 skeletnih grobov s pridatki, ki jih je opredelil v latensko dobo. Zato je bilo potrebno pred izkopom za vodovod narediti arheološko sondiranje in izkopavanje. Najpomembnejše rezultate izkopavanj predstavlja odkritje ostankov železnodobnega grobišča. Bila sta odkrita dva grobova ter še trije potencialni grobovi. Gre za skeletne, večinoma slabo ohranjene grobove, z zelo skromnimi in slabo ohranjenimi pridatki, kot so bronasta in železni sponki ter železni fibuli.

Ob arheoloških raziskavah ob gradnji kanalizacije Gradenje niso bili odkriti sledovi, ki bi nakazovali na obstoj arheološkega najdišča, medtem ko je bil na območju gradnje vodovoda Vinji Vrh, na delu parc. št. 2931, k. o. Bela Cerkev, odkrit obstoj arheoloških plasti. Pri izkopu z bagrom je bila odkrita arheološko pozitivna plast, ki je vsebovala ostanke in odlomke rimskega opečnatega gradbenega materiala. Zato je bilo na tem delu opravljeno arheološko izkopavanje v pasu dolžine 35 m in širine 2,75 m. Ker poteka trasa po že asfaltirani cesti, je bila cesta potem prekopana po vsej širini in v globino 2 m. Tu so bili odkriti ostanki poselitve iz prazgodovinskega in rimskega obdobja. Bili so odkriti tudi ostanki kamnite strukture, zgrajene iz večjih, nepravilno oblikovanih lomljencev, ki je domnevno predstavljala temelj prazgodovinskega objekta, ta naj bi pripadal manjšemu zaselku ali kmetiji. Zato domnevajo, da je jedro poselitve ležalo prav tu na območju naravno oblikovane nižine, ki je sedaj pod vinogradi in travniki. Tu stoji tudi nekaj domačij (Bevc) ter zidanic. V izkopanem jarku so najdene tudi rimskodobne ostaline, a so te skromne. Zastopa jih plast, ki je vsebovala večjo koncentracijo rimskega opečnatega materiala. Med njimi so prevladovali odlomki tegul in imbreksov, ki jih lahko povežemo z ostanki porušene strešne konstrukcije objektov.

Borivoj Ladišić, vse foto: arhiv **Arhos**

Potovanje po Novi Zelandiji

Za lanski dopust sva si z ženo izbrala potovanje po Novi Zelandiji, predvsem zato da obiščeva hčerko, ki živi in dela v Wellingtonu že drugo leto.

Preko potovalne agencije sva nabavila povratni letalski karti že v maju in 15. septembra odletela iz Venezie, preko Dubaja, Bankoka in Sidneya v Wellington. Glavno prtljago sva oddala v Veneziji in jo dvignila v Wellingtonu. Skupaj sva tako, v eno smer, v letalih preživela 22 ur in preletela 20.000 km. Čeprav je bila pot zelo dolga, ni bila tako naporna, saj sva letela z vrhunskim letalskim prevoznikom »Emirati«, kjer je resnično poskrbljeno za udobje potnikov.

Nova Zelandija je otoška država na dveh otokih, severnem in južnem, v jugozahodnem Pacifiku. Leži približno 1600 kilometrov jugovzhodno od avstralske obale. Njeno najpogosteje uporabljeno maorsko ime je Aotearoa, kar v prevodu pomeni *Dežela dolgega belega oblaka, (ao* = oblak, *tea* = bel, *roa* = dolg). Prejšnje maorsko ime za Novo Zelandijo je bilo Niu Tireni, transliteracija *Nove Zelandije*. Skupaj meri 268.000 km^2, kar pomeni, da je 13-krat večja od Slovenije, ima pa le 4,5 milijonov prebivalcev (15 % je Maorov, 78 % Evropejcev, ostali so Azijci in pacifiški otočani) tako, da je zelo redko naseljena dežela, saj kar 80 % prebivalcev živi v večjih mestih. Približno 30 % dežele pokrivajo gozdovi, 50 % pa so travniki in pašniki, kjer se pase skozi celo leto 40 milijonov ovac. Prekrasen je pogled na te pašnike po dolinah in hribih v enakomerno zeleni barvi, kot bi jih pobarvali in zlikali. Ograjeni so z žično ograjo na lesenih količkih v milijonih kilometrov. Srečamo tudi krave in divje konje, vendar so ti bolj v manjšini. Od vseh živali so najbolj avtohtone in pomembne razne ptice, kot so kiviji, tuji, gozdni golobi in veliko drugih, tudi vrabčki. Posebno zanimivo je to, da v Novi Zelandiji ni nobenih zveri in tudi ne plazilcev. Od rastlin je najbolj značilna gozdna praprot, ki je tudi eden od zaščitnih znakov Nove Zelandije. Zelo veliko je tudi vinogradov na velikih skupnih površinah, saj je znano, da pridelujejo zelo kvalitetna vina. Novozelandci, ki sebi pravijo tudi kiviji, se torej ukvarjajo predvsem z ovčerejo, vinogradništvom, sadjarstvom in seveda turizmom. Obala obeh glavnih otokov je močno razčlenjena z veliko manjšimi otočki, neokrnjeno naravo brez velikih hotelskih pozidav, vendar je za turiste zelo dobro poskrbljeno. Ves promocijski material, sanitarije, koši za smeti in ostala turistična infrastruktura je urejena do potankosti. Vse oglasne in informacijske table so enake oblike z enakimi barvami in z jasnimi označbami. Glavno mesto je Wellington s 300.000 prebivalci, največje mesto pa je Auchkland, obe sta na severnem otoku. Na območju Nove Zelandije poteka meja med Indoavstralsko in Tihooceansko tektonsko ploščo (južno od Severnega otoka in diagonalno preko Južnega otoka). Premiki vzdolž meje so vzroki številnih potresov in vulkanskega delovanja, zato so vse stavbe nizke in lesene, razen v osrednjem delu Wellingtona, kjer je veliko novih in modernih stolpnic. Severni del Severnega otoka ima subtropsko vlažno podnebje, kar pomeni, da so zime mile in poletja topla, padavine pa razporejene skozi celo leto. Na Severnem otoku je tudi veliko gejzirjev, vrelcev tople vode, nekaj delujočih vulkanov (Ruapehu, Tongariro in Nguarohe). Tu se nahajajo tudi vroči blatni izviri. Najtoplejši meseci so od novembra do aprila, najhladnejša pa sta julij in avgust. Nova Zelandija leži v oceanskem podnebnem pasu, ki na jugu prehaja v subantarktični, na severu pa v subtropski podnebni pas. Vreme je zelo spremenljivo, sončni dnevi so večinoma zapolnjeni s popoldanskimi plohami. Največ padavin je na zahodni obali Južnega otoka (preko 600 mm letno).

Osnovne dobrine so nekoliko dražje kot pri nas, vendar so plače primerno visoke za spodobno življenje. O finančni krizi se ne govori veliko, čeprav se jo občuti, tako v rahlem upadu turistov kot v manjšem izvozu. Vendar je Nova Zelandija kljub temu polna priložnosti, ki se jih da veliko lažje izkoristiti kot pri nas. Povezanost med ljudmi je močna, poudarja se pomen skupnosti in sodelovanja. Ljudje so odprti do tujcev, prijazni in sproščeni, pozdravljajo se na cesti, v trgovinah, v avtobusih. Moteli in hostli so lepo urejeni, cene prenočitev pa primerljive s preostalimi evropskimi državami. Zanimivo je tudi to, da nama ni bilo potrebno nikjer pokazati potnih listov, vse smo uredili preko interneta.

Nastanjena sva bila pri hčerki v velikem stanovanju, ki ga deli še s tremi dekleti iz Kolumbije. Mesto je zelo lepo urejeno, čisto in skoraj vedno vetrovno, zato ni čudno, da ga imenujejo tudi vetrovno mesto. Pet dni sva si ogledovala Wellington in okolico, ki ima res kaj pokazati. Ogledala sva si svetovno fotografsko razstavo priznanih fotografov, dvakrat brezplačno obiskala muzej Te Papa, kjer je prikazana vsa zgodovina Nove Zelandije, njihovih prebivalcev, priseljencev, živali, kulture in umetnosti. Obiskala sva čudovit botanični vrt, živalski vrt in seveda trgovine s spominki. Kar nekaj sva ji kupila za naše domače in prijatelje.

Naslednjih pet dni smo z najetim avtomobilom potovali po Severnem otoku, seveda z vožnjo po levi strani in volanom na desni strani. V začetku je potrebno nekaj koncentracije, potem se pa navadiš in moram reči, da mi je to šlo zelo dobro od rok, brez kakršnihkoli nezgod. Na sredini Severnega otoka leži največje jezero Tau po, iz katerega izteka najdaljša novozelandska reka Waikato, ki se po 415 km na se-

veru otoka izliva v ocean. Med vožnjo po prekrasni pokrajini in skoraj prazni cesti smo v daljavi zagledali zasnežene ugasle vulkane, na katerem so tudi smučišča. Nisem se mogel upreti veliki želji, tako da sem si sposodil kompletno smučarsko opremo in na vulkanu Ruapehu, na smučišču Whakapapa, smučal eno dopoldne. Bilo je nepozabno in enkratno smučati na drugem koncu sveta. Tri dni smo bili tudi na farmi pri hčerinih in tudi naših znancih, ki so bili že na obisku pri nas doma pred dvema letoma. Čisto na jugu Severnega otoka, na rtu Pellister, smo si ogledali tudi veliko kolonijo tljulnov.

Zadnji teden bivanja v Novi Zelandiji sva se po štiriurni vožnji s trajektom iz Wellingtona odpravila na Južni otok v pristanišče Picton, kjer sva prespala v hostlu. Zjutraj sva najela avto in se po načrtu, ki nama ga je pripravila hčerka, odpravila na potovanje po prekrasni severni obali Južnega otoka. Imela sva čudovito vreme in resnično uživala v lepotah narave. Najprej sva se ustavila v mestu Nelson, kjer sva se po lepi peš poti povzpela na manjši hrib do geometrijskega središča Nove Zelandije. Po široki in na pol prazni cesti, med vinogradi, sva nadaljevala pot do kraja Mapua in poizkusila tipično novozelandsko jed, fish and chips, ocvrti oslič in krompir, zelo okusno in poceni. O zdravi prehrani tukaj nisva razmišljala. Dvakrat sva prespala v motelu, v kraju Moutueka, in od tam delala enodnevne izlete. Z vodnim taksijem sva se odpeljala v Abel Tasman National Park ob prekrasni obali. Na delu obale sva videla naravno ležeči dve polkrogli, ki imata popolnoma enak položaj in obliko kot » tabletka« v Krkinem krožišču. Celodnevni izlet sva izkoristila za sprehod med zalivi po ozki potki, ki je trajal skoraj dve uri do Tonga Quarrya, kjer sva imela predvideno ponovno vkrcanje na ladjico. Nepopisno lepe peščene plaže tako kot v filmu Plava laguna z veliko naplavljenimi školjkami in mirom, ki so ga zmotil samo valovi na peščeni obali. Ob opazovanju in čutenju vseh lepot okoli mene so se prikazali delfini in vsi smo kričali od navdušenja in presenečenja. Bilo jih je okoli trideset in priredili so nam prelepo predstavo z velikimi skoki iz vode. Doživetje je bilo res nepozabno.

Tri tedne bivanja v Novi Zelandiji je hitro minilo. Kjer koli sva bila, sva naredila promocijo za Slovenijo, saj sem imel kapo z napisom Slovenija stalno na glavi. Na vprašanje, kje je Slovenija, pa na žalost niso vedeli dosti povedati, morda bodo sedaj, ko sva jim midva obrazložila. V vsakem motelu, kjer sva prenočila, sva tudi pustila prospekte Term Krka in Občine Šmarješke Toplice.

Videla in doživela sva ogromno, predvsem pa nama je največ pomenilo, da sva lahko bila po dolgem času spet skupaj s hčerko. Domov sva se vrnila 5. oktobra 2014. Od časovnih razlik in dolgega potovanja z letalom sem bil kar malo utrujen in nenaspan. Od lepih spominov, ki jih ne bom nikoli pozabil, pa srečen, da sem imel to odločnost in vero, da bo vse v redu, saj verjetje je premikanje nemogočega. Bila sva » tam spodaj« na koncu sveta.

Aleksander Durič

Sinu

Sine moj, ko greš od doma,
vedno zate trepetam.
Veš, bojim se, kaj bo s tabo,
ko boš v tujem svetu sam.

Rada bi obvarovala te
vseh zmot in stranpoti,
rada bi ti prihranila
mnogo žalostnih noči.

Vem, da to je nemogoče,
saj odrasel si v moža.
Zdaj življenje svoje hoče,
zato te pot v svet pelja.

Srečo svojo v srcu nosiš,
če dobroto vsem deliš,
nikdar pa na to ne misli,
da brez dela kaj dobiš.

Ljubezni toliko sprejemaš,
kolikor jo komu daš,
sreče toliko dobiš,
kolikor jo razdeliš.

Če pa kdaj v nočeh prečutih
iskal rešitev boš iz zmot,
takrat se naukov mojih spomni
pa boš našel pravo pot.

Sine moj, ko greš od doma,
vedno zate trepetam,
veš, skrbi me, kaj bo s tabo,
ko boš nekje, tam daleč, sam.

Veronika Perše

Vse mine

Na vrtu rožica je cvetela,
cvetela, je bila vesela.
Jo vetrič ziblje sem in tja,
in sončni žarek jo crklja.

Prav nič slutila ona ni,
da pride čas, ko oveni.
A tega dočakala ni,
prišel je fant in ji veli.

»Kako si lepa rožica ti,
ni moč se te nagledati.
Te barve lepe, ta tvoj stas,
si vrtu temu za okras.
Jaz lepo deklico imam,
ta cvet tvoj bi se ji podal.
Kako vesela bi bila,
če tebe bi ugledala.

V kristalno vazo te bo dala,
in bistro vodo ti menjala.
Če dovoljenje daš mi ti,
si upam te utrgati.«

Si misli rožica tako:
»Le utrgaj me, če hočeš to.
A dekle tvoje prav tako
z menoj venelo bo.«

Terezija Balažević

pisma bralcev

Biserna poroka zakoncev Domitrovič

Dne, 04.12.2014, sta slavila biserno poroko, naša občana Ivanka in Stane Domitrovič. Ivanka, rojena Vaupič, v Obrhu, sedanje Šmarješke Toplice; Stane pa prihaja iz Orešja na Bizeljskem.
Spoznala sva se v Škofji Loki, kjer so se najine življenjske poti srečale pri komaj 16ih letih.
Jaz sem tam začela s svojo prvo zaposlitvijo, Stane pa se je učil za mizarja v Jelovici. Kljub temu, da je ljubezen vzklila v rosnih letih – dve leti pred služenjem vojaškega roka – je bila tako močna, da sem ga zvesto čakala. Po prihodu domov sva se čez pol leta poročila. Skupno življenje sva začela v Ljubljani, vendar tam nisva našla primernega stanovanja, zato sva se kmalu preselila v Piran, kjer sva živela dvajset let. Naključje je prineslo, da sva Piran zamenjala za Ljubljano in tam živela nadaljnjih sedem let. V tem času, oba sva bila zaposlena v Žitu, sva začela graditi hišo v moji domači rojstni vasi. Ko sva se po sedmih letih preselila v hišo, sem jaz ostala doma, Stane pa se je zaposlil v Termah Šmarješke Toplice, kjer je tudi dočakal pokoj.
V zakonu so se nama rodili trije otroci; Stanka, Zlatko in Mojca. Žal nama je sin pri petih letih umrl zaradi čiste zdravniške napake. Hčerki pa sta naju razveselili s tremi vnuki in vnukinjo. Imava pa že tudi pravnukinjo. Družina nama je pripravila čudovito slavje v gostišču Pri dediju. Bilo je nepozabno, za kar sva vsem, ki so se veselili z nama, iskreno hvaležna.

Zapisala: **Marija Besal**

Slavospev domači salami

Tukaj pod stropom visiš
in mi dišiš!
Že mesec, skor dva, tvoj duh mi spati ne da!

Bila mastna si svinja, krvava,
zdaj dimljena, že skoraj ta prava!

O, ne misli, da mi ubežiš,
ko se sedaj niti pr›jet› ne pustiš!
Zdaj pazim, da vlage in zraka imaš,
da vroče ti ni.
A brez skrbi, vse to kmalu povrneš mi ti!

Draga salama, ‹taljanček
iztisnil bo svoj zadnji kovanček za tvoj kolobarček,
ko te mu pod nos pomolim,
da zavoha prefinjeni dim,
v kateremu si se kopala,
svoj božanski okus si nabrala.

Te na tenke rezine narežemo,
s hrustljavo skorjico tvoje ostanke pomažemo!
Oženimo te še s cvičkom zato, da
noge v kevdru prehitro za tičkom ne gredo.

A brez skrbi,
v sendvič s tabo se mi ne mudi;
raje se pomeniva sama, tako, na štiri oči.

Tukaj, v kleti pod stropom visiš,
še mojim gostom spat› ne pustiš.
Za tabo slini se že vsak,
a za kaj več bo potreben še kakšen korak.

Še mesec, al dva,
bom brzdal nemir,
te šlatal ne bom,
bil pravi kavalir!

To ti obljublja
tvoj mladi oštir.

Domen Zorko

Pozivamo **posameznike, društva in ostale skupine, ki se ukvarjate z ročnimi deli, izdelovanjem spominkov ipd.,** da nam predstavitev svoje dejavnosti pošljete na elektronski naslov: mateja.bobic@smarjeske-toplice.si ali pokličete na tel. št. 07/38-44-336.
Pozivamo pa tudi **zainteresirane študente, ki bi se želeli izobraziti na področju turističnega vodenja, vodenja po arheološki razstavi in izvedbi etnoloških delavnic**. Kontaktirajte nas po e pošti, mateja.bobic@smarjeske-toplice.si ali na tel. št. 07/38-44-336.

Mateja Bobič, občinska uprava

Zima 2015

Na kratko bom povzel pregled leta 2014, ki je bilo rekordno toplo. Povprečna temperatura na vremenski postaji Družinska vas je bila rekordnih, visokih **12,3** °C. K tej visoki povprečni temperaturi pa prispevajo zime. Temperature so bolj podobne spomladanskim. Tako je odklon od povprečne vrednosti v januarju in februarju 2014 presegel 4 °C. Kljub na občutek nekoliko hladnejšemu poletju (»problem je, ker so nas poletja do tedaj razvajala z vročim in sončnim vremenom) je bila jesen spet izjemno topla. Ob obilici sonca so bili temperaturni odkloni v oktobru, novembru in decembru spet večji od 4 °C. Nadpovprečno veliko je bilo padavin. S **1407 mm** smo dosegli eno najvišjih količin v zadnjih 50-ih letih. Če smo v letu 2011 tarnali nad hudo sušo, imamo v zadnjih nekaj letih vode že vrh glave. Leto je zaznamovalo veliko število izrednih vremenskih dogodkov. Najprej izjemno žledenje na Notranjskem. Žled je bil tudi v naših koncih debel do 4 cm. Potem pa so nas zadele rekordno visoke marčevske temperature. V maju je višinsko jedro hladnega zraka nad Balkanom povzročilo rekordne vodostaje rek. Pri nas smo bili na obrobju dogajanja, a močnemu vetru se nismo izognili. Po nižinah je SV veter dosegal neobičajne hitrosti, do 60 km/h. V drugi polovici avgusta in v prvi polovici septembra smo imeli obilne padavine in obsežnejše poplavljanje manjših, lokalnih vodotokov. Sprožilo se je veliko število zemeljskih plazov (največji pod vasjo Štravberk). Do konca leta pa padavine niso bile tako obilne. Imeli smo obilo sonca in neobičajno visoke temperature. V letu 2014 je bilo **rekordno** malo hladnih dni. Beležili smo jih le **28** (običajno jih 90!).

Sedaj pa o zimi 2015: prvi dve dekadi decembra sta minili v oblačnem in za december zelo milem vremenu. Jutranje temperature so bile okoli 4 °C. Hladnega vremena je bilo bolj malo, do 26. 12. je bila najnižja temperatura le **-2,8** °C. Čez dan so se temperature ob JZ vetru povzpele do 15°C. Ob koncu meseca, po božičnih praznikih, je vendarle nastopila občutna sprememba vremena. Od SV nas je preplavil hladen zrak, snežilo je. Jutranje temperature so se spustile do -15 °C. V mrazišču Žaloviče celo do -30 °C! Zimsko vreme se je nadaljevalo tudi v prvih dneh januarja. Snežna odeja je vztrajala do 13. 1. 11. 1. je ob prehodu močne hladne fronte grmelo, ob koncu padavin pa je snežilo tudi po nižinah. Več snega je padlo v krajih nad 300 m. Sledilo je toplo vreme z več sonca. Najtopleje je bilo 17. 1., ko smo beležili zelo toplo jutro (minimalna temperatura 9,9 °C), čez dan se je segrelo do 16,9 °C. Odklon od povprečne januarske temperature je presegel 12 °C! Proti koncu meseca nas je dosegel globok ciklon, temperature so se vrnile v običajne okvire. Zračni tlak se je spustil izjemno nizko, na 974,6 hPa. Snežne odeje je bilo bolj malo. Bolj zimsko je bilo v februarju. Prvič je snežilo 4. 2., ko je padlo 4 cm snega, višje tudi do 10 cm. Zelo pestro pa je bilo 6. 2., ko je ves dan snežilo ob SV vetru, ki je na bolj izpostavljenih mestih gradil snežne zamete. Zanimivo, da je še dan pred dogodkom kazalo, da bi po večini Slovenije lahko padlo več kot 50 cm snega, a se na koncu scenarij ni povsem uresničil. Kljub vsej moderni tehnologiji je vreme še vedno zelo nehvaležno napovedovati, sploh v zimskem času, ko malenkosti odločajo, ali bo padlo 1 cm snega ali pa 50 cm ali pa namesto sneženja dobimo dež. No, kljub vsemu je tu padlo 40 cm snega. Le slab km stran, onstran reke Krke, je bilo snega že 50 cm. V vaseh pod Gorjanci tudi več kot 65 cm. Snežna odeja je tam vztrajala še teden dni, ko je pri nas pobralo ves sneg (vidno na sliki). Sneg se je obdržal do 16. 2., prisojna pobočja Vinjega vrha in Koglega so bila kopna še kake 5 dni prej. Temperature so bile koncu februarja primerne, saj visokih temperatur, kot v preteklih letih, ni bilo. Povprečna mesečna temperatura je bila le nekaj desetink stopinje nad povprečjem. V petih februarskih dneh smo presegli 10 °C. V mrazišču Žaloviče je bila najnižja temperatura zabeležena 7. 2. zvečer, ko je bilo ob 22.30 uri kar -24,1°C. Kasneje sta veter in oblačnost preprečevala ohlajanje. Istočasno je bilo na Vinjem vrhu 20 °C topleje.

Pomlad se približuje, zvončki so pokukali na plano. Upajmo, da nam bo postregla s soncem, ki ga že težko pričakujemo.

Blaž Košak

Prireditev sožitje kruha in vina

Spoštovane občanke in občani,

Društvo Podeželskih žena in deklet Bela Cerkev prireja **11. in 12. aprila 2015** že peto državno ocenjevanje in razstavo kruha.

V soboto, 11. 4. 2015, se bo pobiral kruh med 8. in 10. uro v bivši gostilni Prešeren v Kronovem, kjer bo potekalo tudi ocenjevanje. Obvezna je predprijava od **20. 3. 2015 do 7. 4. 2015**. Vse informacije dobite na naši internetni stani **(info@dpzd-belacerkev.si).** Ocenjevale bodo tri komisije. Razstava bo v nedeljo, 12. 4. 2015, v Kulturnem domu v Beli Cerkvi. Ta dan bo pod šotorom v sodelovanju z vinogradniki potekala podelitev vseh priznanj za kruh in glavna priznanja za vino. Med podeljevanjem bo zanimiv program. Sodelovala bo godba in še nekaj zanimivih gostov. Zunaj pred šotorom bodo stale stojnice, ki jih bodo obogatili razni domači obrtniki in ustvarjalci.

Vljudno vabljeni vsi, ki radi pečete in jeste dober domač kruh.

DPZD Bela Cerkev

Bela Cerkev – srečanje pihalnih orkestrov in godb Dolenjske in Bele krajine

Pet sveč na rojstnodnevni torti naše godbe bomo upihnili na vsakoletnem tradicionalnem srečanju pihalnih orkestrov in godb Dolenjske in Bele krajine. Organizacijo srečanja smo ob malem jubileju, 5-letnici uspešnega delovanja naše godbe zagotovo zaslužili. Tega smo veseli in se na dogodek že pripravljamo. Ker ima godba sedež v Beli Cerkvi, bomo srečanje združili z otvoritvijo novega kulturnega doma v sklopu občinskega praznika Občine Šmarješke Toplice.

Na dan srečanja v soboto, 13. junija 2015, bo naše kraje obiskalo več kot 400 godbenikov. Že v zgodnjem popoldnevu bodo posamezni orkestri popestrili dan našim občanom po nekaterih vaseh naše občine, popoldan pa bodo skupaj zbrani pripravili slavnostno povorko in največji godbeniški spektakel v Beli Cerkvi doslej. Hkrati bodo namreč zaigrale vse gostujoče in domača godba.

Verjamemo, da bo dogodek zelo zanimiv, odmeven in vreden obiska. Lepo vabljeni!

Gregor Zorko

Obvestilo

Krajevna organizacija Rdečega križa Šmarjeta sporoča, da **v nedeljo, 5. 4. 2015,** zaradi praznika ne bo meritev krvnega tlaka, sladkorja in holesterola. Hvala za razumevanje.

KORK Šmarjeta

Terme Šmarješke Toplice *vabijo*

Posebna ponudba za občane Šmarjeških Toplic

Za zdravje in dobro počutje

- **2-urno kopanje** ob ponedeljkih med 18. in 21. uro – 3,50 EUR
- **Paket masaž**: 2x masaža hrbta in 1x antistres masaža – cena s popustom 75 EUR
- 4-tedenski program **Hujšajmo doma** s svetovalko za prehrano in osebnim trenerjem – 190 EUR
- Za obiskovalce bazenov in savn – **10 % popust na velnes storitve** v centru Vitarium Spa&Clinique

Za vesele in okusne trenutke

- **Družinska praznovanja**: pogostitve ob osebnih praznovanjih – tudi na piknik prostoru, poročna slavja ali večerje
- Nedeljska kosila (4-hodni meni) – 12 EUR

Napovedujemo: **Sobota, 11. 4. 2015** ob 10. uri

Dan odprtih vrat zdravstvenega centra

Obiščite nas na dnevu odprtih vrat in se naročite na zdravstvene preglede po akcijskih cenah:

- Pregled pri specialistu **kardiologu** in **obremenitveno testiranje**. Promocijska cena: 50 EUR
- Pregled pri specialistu **fizikalne in rehabilitacijske medicine**. Promocijska cena: 40 EUR

T: 07/ 38 43 599, **www.terme-krka.si**

TERME KRKA
šmarješke toplice